

PATVIRTINTA
Visuotinio narių susirinkimo
2023 m. lapkričio 29 d. protokolu Nr. 3
(Patikslinta 2024 m. gegužės 13 d. protokolu Nr. 1)
(Pakeista 2026 m. birželio 12 d. protokolu Nr. 2026/3)

KURŠĖNŲ MIESTO 2023–2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

2023 m.
Kuršėnai

TURINYS

IVADAS.....	3
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	5
1.1. TERITORIJA.....	5
1.2. GYVENTOJAI.....	6
2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ.....	9
2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ.....	9
2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA	9
2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA.....	12
2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA	15
2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ.....	19
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES	21
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIA STRATEGIJĄ EIGA	26
4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS.....	29
5. KURŠĖNŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS.....	32
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA.....	41
6.1. UŽ VEIKSMŲ, SKIRTŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJAI ĮGYVENDINTI, ATRANKĄ, STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMĄ IR STEBĖSENĄ ATSAKINGI KURŠĖNŲ M. VVG ORGANAI.....	41
6.2. VPS VEIKSMŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ATRANKOS PROCEDŪROS.....	42

IVADAS

Kuršėnų miesto vietos veiklos grupė parengė Kuršėnų miesto 2023–2029 metų vietos plėtros strategiją, kuri skirta įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742, 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

Kuršėnų miesto vietos veiklos grupė (toliau – Kuršėnų m. VVG)

Kuršėnų m. VVG yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija, įsteigta pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą. Kuršėnų m. VVG įsteigta 2015 m. liepos 13 d. (VĮ Registrų centre įregistruota 2015 m. liepos 22 d.), registracijos vieta J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnai. Asociacijos veikla grindžiama trijų sektorių (partnerių) – bendruomeninių ir kitų nevyriausybinų organizacijų (toliau – NVO), asocijuotų verslo struktūrų ir(ar) įmonių ir savivaldybės tarybos (vietos valdžios) – partnerystės principu.

Steigėjai: Šiaulių rajono savivaldybė, Šiaulių rajono verslininkų asociacija, Pavenčių bendruomenė, Kūrybinės raiškos centras..

Nariai: Šiaulių rajono savivaldybė, Šiaulių rajono verslininkų asociacija, Asociacija Daugėliai, Sporto klubas „Dvikova“.

Kuršėnų m. VVG organas – visuotinis narių susirinkimas. Valdymo organai: kolegialus valdymo organas – Kuršėnų m. VVG valdyba; vienasmenis valdymo organas – Kuršėnų m. VVG vadovas.

Kuršėnų m. VVG valdyba sudaryta iš 9 asmenų (bent vienas jaunesnis nei 29 m. ir (arba) deleguotas savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, veikiančios Šiaulių rajono savivaldybėje), atstovaujančių vietos valdžiai, verslui ir NVO sektoriui.

Kuršėnų m. VVG atstovauja nuolatiniais Kuršėnų miesto gyventojams, kurių 2023 m. liepos 1 d. duomenimis yra apie 10 662. Vykdydama veiklas, Kuršėnų m. VVG nepažeidžia horizontaliųjų principų ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Lygių galimybių įstatymo bei Lietuvos Respublikos vyrų ir moterų lygių galimybių įstatymo nuostatomis partnerystės ir atvirumo, jaunimo dalyvavimo, nediskriminavimo principais.

Kuršėnų miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija (toliau – VPS)

VPS parengta vadovaujantis Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklėmis, patvirtintomis vidaus reikalų ministro 2023 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 1V-635 (toliau – Taisyklės), Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos rekomendacijomis, Šiaulių rajono savivaldybės ir 2022–2030 m. Šiaulių regiono strateginiais planavimo dokumentais, gyventojų nuomonės apklausos rezultatais.

VPS parengta taikant bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodą, kai „iš apačios į viršų“ iniciatyvą perima Kuršėnų m. bendruomenė (gyventojai), kurie geriausiai žino savo gyvenamosios vietovės problemas ir poreikius, kuriems svarbu šiuos poreikius patenkinti, išspręsti kylančius iššūkius ir efektyviausiai panaudoti ES investicijas. VPS įgyvendinti lėšos bus skirtos iš Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo. Tai reiškia, kad sudaroma galimybė finansuoti daugiau „kietųjų“ investicijų ir veiksmus, skatinančius socialinio verslo kūrimą ir plėtrą.

Šiaulių rajone 2022 m. skurdo rizikoje ar socialinėje atskirtyje gyvenantys asmenys sudarė 23,2 proc. miesto gyventojų, tai yra mažiau nei Lietuvos vidurkis (21,2 proc.) Ypatingą skurdo ir socialinės atskirties riziką dažniausiai patiria sunkiai integruojami į darbo rinką arba joje ilgai neišsilaikantys asmenys. Mažinant socialinę atskirtį, atliepiant įvairių grupių socialinius iššūkius, išlieka poreikis

plėtoti socialinę ir ekonominę įtrauktį didinančias integruotas priemones, užtikrinti žmogaus teises dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime.

Atlikus Kuršėnų m. gyventojų apklausos analizę, suformuluoti VPS tikslas – Kuršėnų miesto socialinę atskirtį (riziką) patiriančių darbingų gyventojų, marginalizuotų bendruomenių ir kitų socialiai pažeidžiamų grupių padidėjęs aktyvumas ir lygios galimybės dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, išplėtoti socialiniai verslai ir integracijos paslaugos, kuriant socialinę gerovę. Tikslui įgyvendinti numatyti du uždaviniai ir veiksmai. **1 uždavinys** „Sustiprinti Kuršėnų miesto darbingų gyventojų, ypač socialiai pažeidžiamų asmenų, aktyvią socialinę įtrauktį, padidinti lygias galimybes dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime“. Veiksmai: 1. Taikyti prevencines, integruotas priemones socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. 2. Teikti kompleksinę (re)integracijos į darbo rinką pagalbą mažiau galimybių turintiems jaunuoliams. 3. Vykdyti veiklas užtikrinančias lygias galimybes migrantams, pabėgėliams, kitataučiams dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime. 4. Įgyvendinti neformalias iniciatyvas stiprinant Kuršėnų bendruomenės (gyventojų) verslumą. 5. Vykdyti veiklas darbingų 60 m. ir vyresnio amžiaus asmenų socialinio ir darbinio aktyvumo didinimui. 6. Teikti paramą jauno verslo subjektams - Kuršėnų m. VVG teritorijos gyventojams. **2 uždavinys** „Sukurti naujų darbo vietų Kuršėnų mieste, teikti kompleksinę paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, užtikrinant marginalizuotų bendruomenių, migrantų, nepalankias sąlygas turinčių grupių socialinę ir ekonominę įtrauktį“. Veiksmas: skatinti ir teikti paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtojimui, sprendžiant pažeidžiamų grupių atskirties problemas. Planuojama, kad iki 2029 m. bus įgyvendinta ne mažiau kaip 13 bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektų (NVO ir (arba) įgyvendintų kartu su partneriu (-iais)). Veiklose dalyvaus ne mažiau negu 359 tikslinės grupės asmenys, iš jų ne mažiau kaip 40 proc. po dalyvavimo veiklose toliau dalyvaus socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje. Paramą gavusiuose subjektuose bus sukurtos ne mažiau nei 2 darbo vietos, t. y. socialinio verslo įmonėse bus įdarbinti sunkiau integruojamų bendruomenės gyventojų grupių asmenys (socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.). Įgyvendinant VPS bus laikomasi partnerystės, vyrų ir moterų lygiu galimybių skatinimo, jaunimo nediskriminacijos horizontaliųjų principų.

Tokia apimtimi parengta ir sėkmingai įgyvendinta VPS kompleksiškai užtikrins socialinę atskirtį patiriančių asmenų, mažiau galimybių turinčio jaunimo, darbingų 60 m. ir vyresnio amžiaus asmenų, migrantų, pabėgėlių, kitataučių, marginalizuotų grupių asmenų, jauno verslo subjektų lygias galimybes dalyvauti darbo rinkoje, visuomenės gyvenime, padidins socialinę ir ekonominę įtrauktį. Pasiiekti rezultatai prisidės prie 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 ir 4.9 konkrečių uždavinių rezultato rodiklių pasiekimo ir prie 2017–2023 m. Šiaulių rajono plėtros strategijos, 2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros plano tikslų įgyvendinimo.

2026 m. kovo mėn. asociacija „Kuršėnų miesto VVG“ inicijavo VPS keitimą, įtraukiant 2 tikslą - Kuršėnų miesto gyventojų, ypač socialinę atskirtį patiriančių asmenų, geresnis pasirengimas veikti ekstremalių situacijų metu.

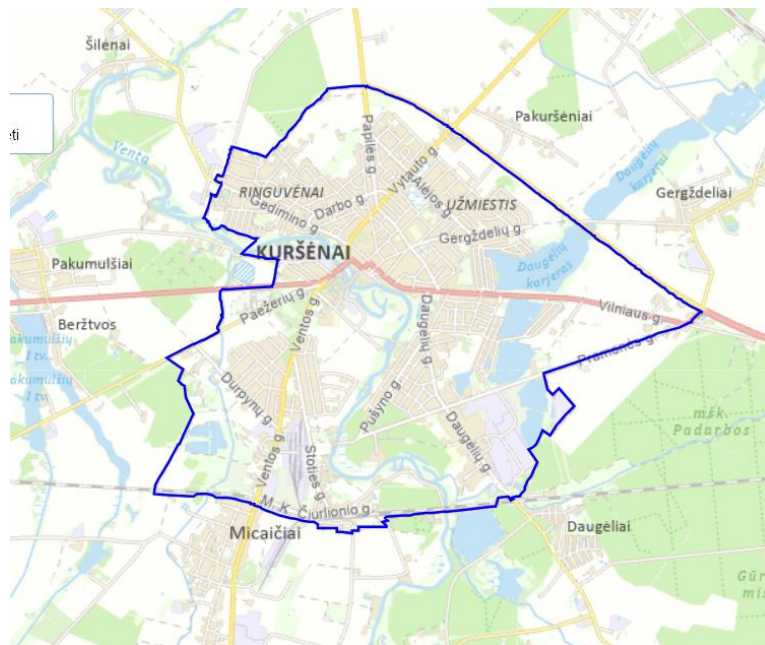
Tikslas atitinka 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 16 specialiojo prioriteto „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“ 16.1 konkretų uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą“.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

1.1. TERITORIJA

VPS įgyvendinimo teritorija yra Kuršėnų miestas.

Kuršėnų m. VVG plėtros strategija bus įgyvendinama Kuršėnų mieste, kuris priklauso Šiaulių rajono savivaldybei. Kuršėnai įsikūrę šiaurės rytų Lietuvoje ir yra didžiausias Lietuvos miestas, nesantis savivaldybės centru. Kuršėnų miesto teritoriją administruoja ir prižiūri Kuršėnų miesto seniūnija. Kuršėnų miesto seniūnijos teritorijos plotas yra 1 567,47 ha seniūnija suskirstyta į devynias seniūnaitijas – Gedimino, Gimnazijos, Centro, Keramikų, Daugėlių, Pušyno, Pavenčių, Stoties, Ringuvėnų.



1 pav. Kuršėnų miesto teritorijos ribos

Šaltinis: www.geoportal.lt

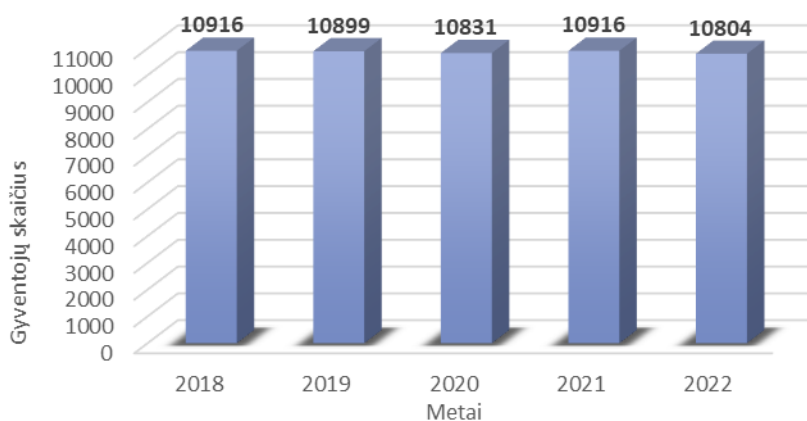
Kuršėnų miestas nuo Šiaulių miesto nutolęs apie 27,8 km, nuo Radviliškio miesto – apie 51,2 km. Šiauliai yra vienas iš didžiausių Lietuvos miestų (ketvirtas pagal dydį šalies miestas), kuris yra arčiausiai Kuršėnų. Iki trečiojo pagal dydį šalies miesto Klaipėdos yra apie 131 km, iki Palangos – apie 122 km, iki Latvijos sostinės Rygos – apie 161 km. Tačiau Lietuvos sostinę ir Kuršėnų miestą skiria pakankamai didelis atstumas, kuris siekia apie 248 km. (S-1) Būtina pažymėti, kad miestą kerta svarbus magistralinis kelias A11, jungiantis Šiaulius ir pagrindinį Lietuvos kurortą - Palangą. Per Kuršėnų miestą driekiasi dvi geležinkelio linijos, kuriomis kursuoja keleivinis geležinkelio transportas, važiuojantis Vilniaus-Klaipėdos ir Vilniaus-Mažeikių maršrutais. Pakankamai didelis atstumas nuo Lietuvos sostinės iš dalies apriboja Kuršėnų miesto gyventojų galimybes - miestas nėra patrauklus toms verslo investicijoms, kurioms svarbi patogi ir tinkama geografinė padėtis. Tačiau nedidelis atstumas iki

Šiaulių, Radviliškio bei sąlyginai nedidelis atstumas iki Lietuvos uostamiesčio bei Lietuvos kurortinio miesto Palangos sudaro galimybes atsirasti naujoms verslo idėjomis ir užimtumo iniciatyvoms.

1.2. GYVENTOJAI

VPS analizuojami 2018–2022 m. laikotarpio statistiniai duomenys. Šaltiniai: LR statistikos departamentas (<https://osp.stat.gov.lt/>); Statistinės suvestinės, VĮ Registrų centras (registrucentras.lt); Užimtumo tarnyba (<https://uzt.lt/>); Jaunimo reikalų agentūra (https://jra.lt) ir kiti dokumentai, tyrimai, susiję su gyventojų apibrėžtimi.

Remiantis LR Statistikos departamento duomenimis, Kuršėnų mieste 2022 m. pabaigoje gyveno 10 663 nuolatiniai gyventojai, t. y. 141 gyventojais mažiau, nei 2022 m. ir 253 mažiau, nei 2018 m. (žr. pav. 2).



2 pav. Kuršėnų miesto gyventojų skaičiaus kitimas (metų pradžios duomenys)

Šaltinis: Statistikos departamentas

Iš 2 paveiksle pateiktos Kuršėnų miesto gyventojų skaičiaus kitimo duomenų stebimas neženklaus Kuršėnų miesto gyventojų skaičiaus mažėjimas. 2022 m. duomenis lyginant su baziniais 2018 m. gyventojų skaičiais Kuršėnų mieste yra sumažėjęs 1 proc. arba 112 gyventojų [SN1]. 2018–2020 m. laikotarpiu pastebimas gyventojų skaičiaus mažėjimas, o 2020 m. gyventojų skaičius padidėjo ir pasiekė 2018 m. lygį, tačiau nuo 2021 m. vėl pradėjo mažėti. Įvertinus gyventojų skaičiaus kitimą rajone ir kaimiškose rajono vietovėse galima matyti, kad 2021 m. labai ženkliai (-615 asm.) sumažėjo kaimo gyventojų skaičius, todėl tikėtina, kad dalis jų galėjo persikelti gyventi į Kuršėnų miestą. Tam įtakos galėjo turėti ir 2020 m. baigtas įgyvendinti projektas „Socialinio būsto fondo plėtra Šiaulių rajone“, kurio metu įsigyti 27 butai Kuršėnų mieste ir juose apgyvendinti gyventojai iš visų rajono gyvenviečių.

2022 ir 2023 m. stebima ryški gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija (Statistikos departamento duomenimis 2023 m. pradžioje gyventojų skaičius Kuršėnų mieste siekė 10 663). Tikėtina, kad tokį mažėjimą iš dalies lėmė tai, kad dėl vykdomų pertvarkų švietimo ir sveikatos srityse didelė dalis šių paslaugų tampa sunkiau prieinamos ne didmiesčiuose gyvenantiems asmenims, todėl žmonės keliai gyventi į Šiaulių miestą arba priemiestines vietoves.

Bendroje Šiaulių rajono gyventojų statistikoje, Kuršėnų miesto gyventojai sudaro ketvirtadalį visų rajono gyventojų (žr. 1 lentelė).

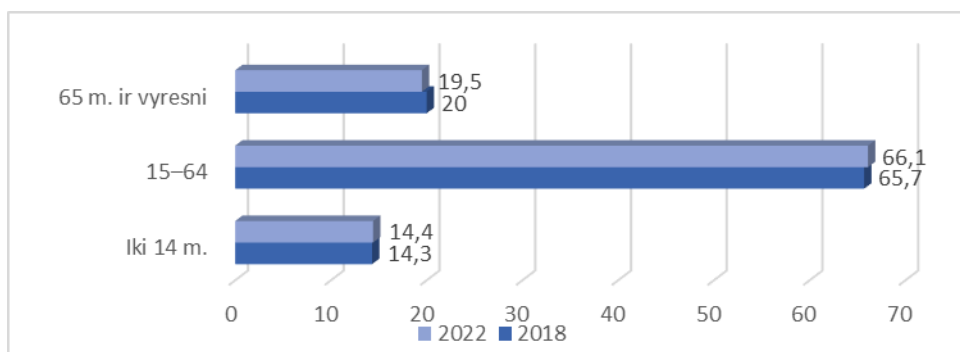
Teritorija	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Šiaulių rajonas	41 209	41 507	41 447	40 917	40 775
Kuršėnų miestas	10 916	10899	10 831	10 916	10 804
Kaimas	30 293	30 608	30 616	30 001	29 971

1 lentelė. Šiaulių rajono gyventojų skaičiaus kitimas pagal gyvenamąją vietą
Šaltinis: Statistikos departamentas

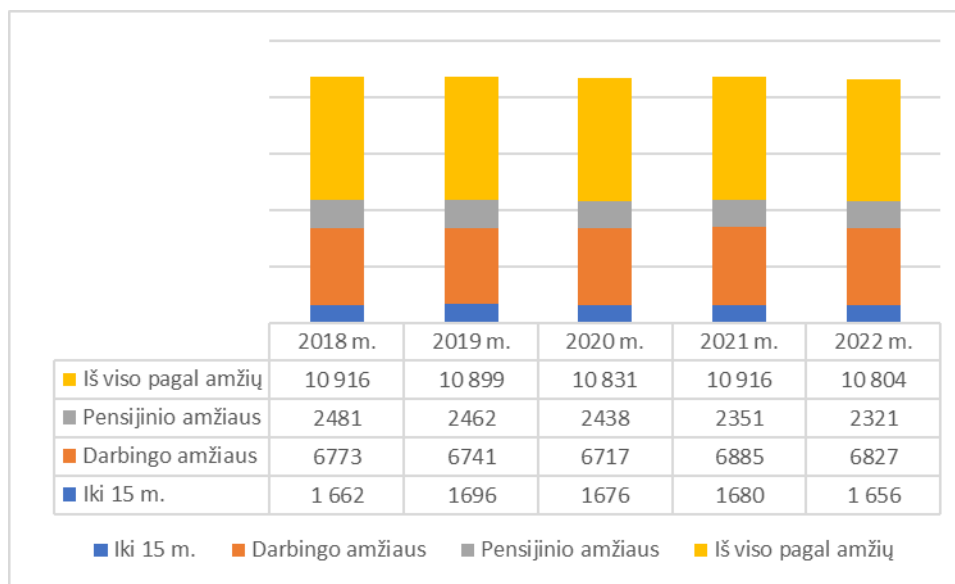
Remiantis 1 lentelės duomenimis, Kuršėnų miesto gyventojų dalis bendrame Šiaulių rajono gyventojų skaičiuje kito netolygiai [SN1] ir per analizuojamą laikotarpį beveik nepakito (nuo 26,49 iki 26,51).

2021 m. atlikto gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, Kuršėnų mieste gyveno 410 ne lietuvių tautybės asmenų: 12 lenkų, 186 rusų, 10 baltarusių, 18 ukrainiečių, 44 kitos tautybės ir 140 savo tautybės nenurodė. Vadovaujantis Statistikos departamento duomenimis, Šiaulių r. gyventojų tankumas buvo vienas didžiausių tarp visų Šiaulių apskrities savivaldybių ir siekė 22,6 gyvent./km². Remiantis gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, Šiaulių r. savivaldybėje 77,16 proc. gyventojų yra Romos katalikai, 0,68 proc. – stačiatikiai, 0,29 proc. – evangelikai liuteronai, 0,12 proc. – evangelikai reformatai, 0,54 proc. – sentikiai, po 0,05 proc. – Baptistų ir „laisvųjų bažnyčių“ bei Septintos dienos adventistų tikėjimus išpažįstantys žmonės. Kitą religiją nurodė 0,47 proc. Šiaulių r. gyventojų, 4,32 proc. nurodė nepriskiriantys savęs jokiai konfesijai, o 16,31 proc. šios informacijos iš viso neteikė.

Analizuojant gyventojų skaičiaus pokyčius visose Šiaulių apskrities savivaldybėse, pastebima, jog gyventojų skaičius didėjo tik Šiaulių miesto savivaldybėje – 4,16 proc. Visose kitose savivaldybėse buvo stebimas nuolatinis gyventojų skaičiaus mažėjimas: Akmenės rajono – 0,84 proc., Joniškio rajono – 2,75 proc., Kelmės rajono – 4,39 proc., Pakruojo – 5,29 proc., Radviliškio – 4,09 proc., Šiaulių rajono – 2,09 proc. Analizuojant to paties laikotarpio gyventojų skaičiaus kitimą Šiaulių regiono savivaldybių miestuose (rajonų centruose), didžiausias gyventojų skaičiaus augimas fiksuotas Naujojoje Akmenėje – 2,36 proc. Pakruojuje gyventojų skaičius didėjo 1,98 proc., Joniškyje – 1,35 proc. Tuo tarpu Kelmėje, Kuršėnuose ir Radviliškyje fiksuotas gyventojų skaičiaus mažėjimas, atitinkamai 1,83 proc., 1,03 proc. ir 0,36 proc.



3 pav. Šiaulių r. gyventojų procentinė dalis pagal amžiaus grupes
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys



4 pav. Kuršėnų miesto gyventojai pagal amžiaus grupes
Šaltinis. Statistikos departamento duomenys

Analizuojant Kuršėnų miesto gyventojų skaičiaus kitimo pagal amžiaus grupes duomenis matyti, jog beveik du trečdalius rajono gyventų sudaro darbingo amžiaus asmenys, 20 proc. – pensinio amžiaus (65+) gyventojai ir šiek tiek virš 14 procentų – vaikai iki 15 metų. Lyginant 2022 ir 2018 m. duomenis matoma, kad darbingo amžiaus asmenų [SN1] ir vaikų skaičius per šį laikotarpį neženkiai didėjo, o pensinio amžiaus gyventojų mažėjo. Tai rodo, kad miestas tampa patrauklesne vieta gyventi jaunoms šeimoms su vaikais.

Siekiant subalansuotos, teigiamus socialinius ir ekonominius pokyčius visuomenėje kuriančios Kuršėnų miesto plėtros, Strategijoje orientuojamasi ne į vieną konkrečią tikslinę grupę, o pasirinktos šios tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota Strategija:

- **Socialiai pažeidžiami ir kiti socialinę riziką ar atskirtį patiriantys asmenys** (grįžę iš įkalinimo įstaigų, reemigrantai, atvykę gyventi į Kuršėnų miestą ir kt.), kurių gyvenamoji vieta yra Kuršėnų miestas – Strategijoje identifikuojama tikslinė grupė per vykdomą prevencinį socialinės atskirties mažinimą, per socialines ir sociokultūrines veiklas.

- **Senyvo amžiaus asmenys, kurių gyvenamoji vieta yra Kuršėnų miestas** – Strategijoje identifikuojama tikslinė grupė per vykdomą prevencinį socialinės atskirties mažinimą, socialinių paslaugų teikimą ir sociokultūrinę integraciją.

- **Neįgalieji, kurių gyvenamoji vieta yra Kuršėnų miestas** – Strategijoje identifikuojama tikslinė grupė per vykdomą prevencinį socialinės atskirties mažinimą, socialinės integracijos veiklas per įsidarbinimo, verslumo įgūdžių stiprinimą.

- **Bedarbiai, ilgalaikiai bedarbiai ir kiti ekonomiškai neaktyvūs asmenys, darbingi asmenys, kurių gyvenamoji vieta yra Kuršėnų miestas** – Strategijoje identifikuojama tikslinė grupė, kurios socialinės atskirties integracija galima per įsidarbinimo, verslumo įgūdžių stiprinimą bei savarankiškos veiklos vykdymą;

- **Jaunimas, ypač nedirbantis, nestudijuojantis, nesimokantis, mokymuose nedalyvaujantis, mažiau galimybių turintis jaunimas bei patiriantys socialinę atskirtį jauni asmenys, gyvenantys Kuršėnų mieste** – Strategijoje identifikuojama tikslinė grupė per vykdomą prevencinį socialinės

atskirties mažinimą, per motyvacijas mokymuisi, mokymąsi ir integraciją bei darbo praktinių įgūdžių stiprinimą;

- **Savarankiško verslo atstovai, verslo atstovai** – siekiantys verslumo įgūdžių įgijimo, verslo pradžios ar plėtros stiprinimo.

- **Socialinio verslo atstovai** – juridiniai asmenys siekiantys per socialinį verslą kurti darbo vietas bei prisidėti prie teigiamų socialinių pokyčių kūrimo socialiai pažeidžiamų gyventojų grupėms.

Atsižvelgiant į įvairių tikslinių grupių poreikius Strategijos tikslai, uždaviniai, veiksmai ir veiklos suformuluotos taip, jog jas įgyvendinant jie gautų maksimalią naudą, kuri padėtų geriau integruotis į visuomeninį gyvenimą, sustiprintų jų socialinius gebėjimus ir ryšius, padėtų sukurti tvarią ir ilgalaikę integraciją į darbo rinką ir pan. Strategijos įgyvendinimo metu, visoms tikslinėms grupėms bus užtikrintos horizontaliųjų principų asmenų teisės nepažeidžiant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos reikalavimų.

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

2.1. POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.1.1. DEMOGRAFINĖ APLINKA

Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Šiaulių r. savivaldybėje analizuojamu 2018–2022 m. laikotarpiu fiksuotas mirusiųjų skaičiaus augimas siekė 16,88 proc. ir buvo vienas didžiausių tarp visų Šiaulių regiono savivaldybių. Didžiausias mirusių skaičiaus augimas fiksuotas Pakruojo r. (18,66 proc.), šiek tiek mažesnis – Kelmės r. (12,50 proc.) savivaldybėse. Tuo tarpu mažiausias mirusiųjų skaičiaus didėjimas analizuojamu laikotarpiu buvo Akmenės r. savivaldybėje, kur mirčių skaičius didėjo tik 0,27 proc. Radviliškio r. ir Šiaulių m. savivaldybėje didėjimas buvo panašus – atitinkamai 3,47 ir 3,97 proc.

	2018	2019	2020	2021	2022
Gimusieji Šiaulių r.	382	352	329	305	294
Mirusieji Šiaulių r.	551	563	667	674	644
Skirtumas	-169	-211	-338	-369	-350
Išduoti leidimai laidoti Kuršėnų m.	84	190	192	245	210
Gimusieji Kuršėnų m.	114	110	79	85	88

2 lentelė. Mirčių ir gimimų skaičius Šiaulių r. savivaldybėje 2018–2022 m. laikotarpiu

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys. Kuršėnų miesto seniūnijos duomenys

Analizuojant gimstamumo duomenis 2018–2022 m. laikotarpiu, pastebima, jog gimstamumas mažėjo visose Šiaulių regiono savivaldybėse.

2022 m. duomenis lyginant su 2018 m. gimstamumu Kuršėnų mieste sumažėjo 30 proc., o 2022 m. duomenis lyginant su 2018 m. gimstamumas Šiaulių rajone sumažėjo 23,04 proc.[SN1], tuo tarpu Akmenės r. savivaldybėje gimstamumas mažėjo – 21,43 proc., Joniškio r. – 23,42 proc., Kelmės r.

– 32,70 proc., Radviliškio r. – 27,27 proc., Šiaulių m. – 17,62 proc., Pakruojo r. – 34,48 proc. Mažėjantis gimstamumas ir augantis mirtingumas negarantuoja natūralios kartų kaitos, todėl gyventojų skaičius mažėja. Kaip matyti iš 2 lentelės duomenų, didžiausias skirtumas tarp gimusiųjų ir mirusiųjų Šiaulių rajone buvo fiksuotas 2022 m., nors ir ankstesniais metais šis rodiklis buvo gana didelis, turintis tendenciją didėti. Didžiausias mirtingumas Kuršėnų mieste užfiksuotas 2021 metais.

	018	019	020	021	022
Lietuvos Respublika	31	31	32	34	34
Šiaulių apskritis	48	50	52	55	57
Šiaulių rajono savivaldybė	40	38	39	34	36

3 lentelė. Demografinis senatvės koeficientas/asmenys
Šaltinis: Statistikos departamentas

3 lentelėje analizuojamas demografinis senatvės koeficientas parodo savivaldybės gyventojų senėjimą t. y. gyventojų kaitą, pasireiškiančią pensinio amžiaus (nuo 65 m.) žmonių skaičiaus didėjimu arba jaunų žmonių (iki 15 m.) skaičiaus mažėjimu [SN1], [SN4]. Lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, jog Šiaulių rajono savivaldybėje šio rodiklio reikšmės analizuojamu laikotarpiu iki 2021 m. kasmet mažėjo ir tik 2022 m. šiek tiek padidėjo, kai tuo tarpu Lietuvoje ir Šiaulių regione visu laikotarpiu stebima demografinio senatvės koeficiento didėjimo tendencija.

	2018	2019	2020	2021	2022
Lietuvos Respublika	-3 292	10 794	19 993	19 653	72 372
Šiaulių apskritis	-1 203	423	840	1 943	2 960
Šiaulių rajonas išskyrus miestą	467	151	445	227	218

4 lentelė. Neto migracija, asmenys
Šaltinis. Statistikos departamentas

Nuo 2018 metų Šiaulių apskrityje, kaip ir Lietuvoje stebimi teigiami migracijos srautai. Tuo tarpu 2022 m. iš visų Šiaulių apskrities savivaldybių, teigiama neto migracija srautai buvo tik Šiaulių miesto, Radviliškio, Akmenės ir Šiaulių rajonų savivaldybėse. Kitose savivaldybėse išvykusiųjų skaičius vis dar viršijo atvykstančiųjų. Šiaulių r. savivaldybėje nuo 2018 m. atvykstančių ir išvykstančių skirtumas ženkliai sumažėjo (53,32 proc.) [GM3], vienintelis didėjimas stebimas 2020 m., kai dėl COVID pandemijos didelė dalis užsienio valstybėse apsistojusių gyventojų privalėjo grįžti į Lietuvą.

	2018	2019	2020	2021	2022
Kuršėnų m.	1024	970	692	789	970

5 lentelė. Atvykę asmenys į Kuršėnus
Šaltinis. Kuršėnų miesto seniūnijos informacija.

Bendros Lietuvos tendencijos rodo, kad šalyje keičiasi visuomenės sudėtis: mažėja vaikų ir jaunuolių, daugėja pensinio ir senyvo amžiaus žmonių, todėl socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas, padėtų spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas bei skatintų socialinę atskirtį patiriančius asmenis įsitraukti į visavertį visuomenės gyvenimą. Vertinant Šiaulių r. demografinio senėjimo koeficiento kitimą matoma, kad nėra vieningos jo kitimo tendencijos. Šio koeficiento padidėjimas reiškia didesnę naštą darbingo amžiaus gyventojams, kurie turės išlaikyti daugiau senyvo amžiaus žmonių (didėjantis lėšų poreikis socialinei ir sveikatos priežiūrai, infrastruktūrai, susisiekimui ir pan.).

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Atvykusieji (Šiaulių r. sav.)	1877	1518	1554	1403	1986	14,1%	1572
Imigrantai (Šiaulių r. sav.)	352	433	375	429	317	-16,1%	357
Išvykusieji (Šiaulių r. sav.)	1261	1409	1216	1308	1901	8,7%	1251
Emigrantai (Šiaulių r. sav.)	501	391	268	297	244	-61,3%	506
<i>Gyventojų neto migracija</i>							
Neto migracija (Lietuvos Respublika)	-3292	10794	19993	19653	72372	27062	3007
Neto migracija (Šiaulių apskritis)	-1203	423	840	1943	2960	-9209	-1023
Neto migracija (Šiaulių r. sav.)	467	151	445	227	158	1319	147
<i>Bendrasis atvykimo ir imigracijos rodiklis</i>							
Lietuvos Respublika	38	41	41	39	n.d.	33,6%	35
Šiaulių apskritis	43	46	44	44	n.d.	38,7%	39
Šiaulių r. sav.	54	47	47	45	n.d.	17,2%	47
<i>Bendrasis išvykimo ir emigracijos rodiklis</i>							
Lietuvos Respublika	39	37	34	32	n.d.	-4,2%	37
Šiaulių apskritis	47	45	41	37	n.d.	-11,4%	45
Šiaulių r. sav.	43	43	36	39	n.d.	-10,1%	43

6 lentelė. Gyventojų neto migracijos 2018-2022 m. dinamika

Šaltinis: Statistikos departamentas

2022 metais į rajoną atvyko ir imigravo 2,3 tūkst. asmenų, o išvyko – 2,1 tūkst. asmenų, neto migracija rajone buvo teigiama (158 asmenimis daugiau atvyko ir imigravo nei išvyko iremigravo). **Santykinai Šiaulių rajonas pasižymi aukštu atvykimo ir imigracijos skaičiumi** [GM3]. Bendrasis atvykimo ir imigracijos rodiklis vidutiniškai per 2018-2022 metų laikotarpį buvo 47 asmenys 1000 gyventojų per metus (Lietuvoje – 35 gyv./1000 gyventojų, o Šiaulių apskrityje – 39 gyv./1000 gyventojų). Bendrasis išvykimo ir emigracijos rodiklis vidutiniškai per 2014-2022 metų laikotarpį buvo 43 asmenys 1000 gyventojų per metus (Lietuvoje – 37 gyv./1000 gyventojų, o Šiaulių apskrityje – 45 gyv./1000 gyventojų) (10 priedo lentelės). Taigi, išvykimas iš Šiaulių rajono vyko sparčiau nei vidutiniškai Lietuvoje, tačiau lėčiau nei visoje Šiaulių apskrityje.

Vis labiau senstantys gyventojai rodo, jog keičiasi visuomenės sudėtis: mažėja vaikų ir jaunuolių, daugėja pensinio ir senyvo amžiaus žmonių, todėl socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas, padėtų spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas bei skatintų socialinę atskirtį patiriančius asmenis įsitraukti į visavertį visuomenės gyvenimą. Šiaulių r. demografinio senėjimo koeficiento didėjimas reiškia didesnę naštą darbingo amžiaus gyventojams, kurie turės išlaikyti daugiau senyvo amžiaus žmonių (didėjantis lėšų poreikis socialinei ir sveikatos priežiūrai, infrastruktūrai, susisiekimui ir pan.). Gyventojų skaičiaus mažėjimas ir senėjimas mažina darbingo amžiaus žmonių skaičių, kas ir sukelia ekonomines problemas.

2.1.2. SOCIALINĖ IR GYVENAMOJI APLINKA

Remiantis Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) pateiktais statistiniais duomenimis, Kuršėnų m. lyginant su Šiaulių apskrities duomenis 2021 m. buvo didžiausias bedarbių asmenų skaičius nuo visų DAG¹

Teritorija	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuvos Respublika	8,4	12,6	13,0	9,0	8,7
Šiaulių apskritis	8,9	12,5	12,7	8,8	8,3
Šiaulių r.	9,4	13,1	13,5	9,3	8,0
Kuršėnų m.	10,9	14,9	15,1	11,5	9,6

7 lentelė. Bedarbių asmenų skaičius nuo visų DAG¹ 2019-2023 m. pr. dinamika
Šaltinis: Užimtumo tarnyba

Remiantis 7 lentelės duomenimis galime teigti, jog **Kuršėnų m. pastebimas nežymus nedarbo mažėjimas, bet jis išlieka pakankamai aukštas lyginant su Šiaulių apskritimi ir Lietuvos Respublika.** Analizuojant bedarbių skaičiaus pokyčius matyti, jog vidutinis Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių skaičius analizuojamu 2018–2022 m. Šiaulių apskrities mastu sumažėjo 2,01 proc. (žr. 6 lentelė). **Registruotų bedarbių skaičius analizuojamu laikotarpiu mažėjo Kuršėnų m. (9,00 proc.),** [SN11] bet didėjo Šiaulių r. sav. (7,71 proc.). Labiausiai mažėjo Joniškio r. (33,22 proc.) ir Kelmės r. (27,52 proc.). Pakruojo r. ir Radviliškio r. savivaldybėse registruotų bedarbių skaičius taip pat mažėjo, tačiau gerokai mažiau, atitinkamai 8,25 ir 8,00 proc. Šiose savivaldybėse bedarbių skaičiaus mažėjimas buvo didesnis nei bendrai Šiaulių apskrities mastu. Šalyje vidutinis registruotų bedarbių skaičius padidėjo 6,14 proc.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	148 242	144 898	216 187	225 225	157 344	6,14
Šiaulių apskritis	14 503	14 241	20 067	20 204	14 212	-2,01
Akmenės r. sav.	1 444	1 364	1 751	1 721	1 526	5,64
Joniškio r. sav.	1 644	1 504	1 873	1 817	1 098	-33,22
Kelmės r. sav.	2 277	1 997	2 628	2 448	1 650	-27,52
Pakruojo r. sav.	1 027	921	1 195	1 229	942	-8,25
Radviliškio r. sav.	2 250	2 276	3 137	3 095	2 070	-8,00
Šiaulių m. sav.	3 643	3 761	6 116	6 421	4 536	24,54
Šiaulių r. sav.	2 219	2 417	3 367	3 473	2 391	7,71
Kuršėnų m.	801	783	1 246	844	726	-9,00

8 lentelė. Bedarbių 2018-2022 m. pr. dinamika
Šaltinis: Užimtumo tarnyba

Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, didžiausia dalis bedarbių Šiaulių rajono sav. buvo Šakynos (17,0%) ir Raudėnų (16,3%) seniūnijose, o mažiausias – Ginkūnų (6,8%) ir Šiaulių kaimiškojoje seniūnijose (7,0%). Skirtumas tarp kaimyninių seniūnijų buvo daugiau kaip 10 procentinių punktų. Tai rodo, kad seniūnijose susiformavimo skirtingos darbo rinkos sąlygos, o nedarbo problemos aktualumas jose ne vienodas.

¹ Darbingo amžiaus gyventojai

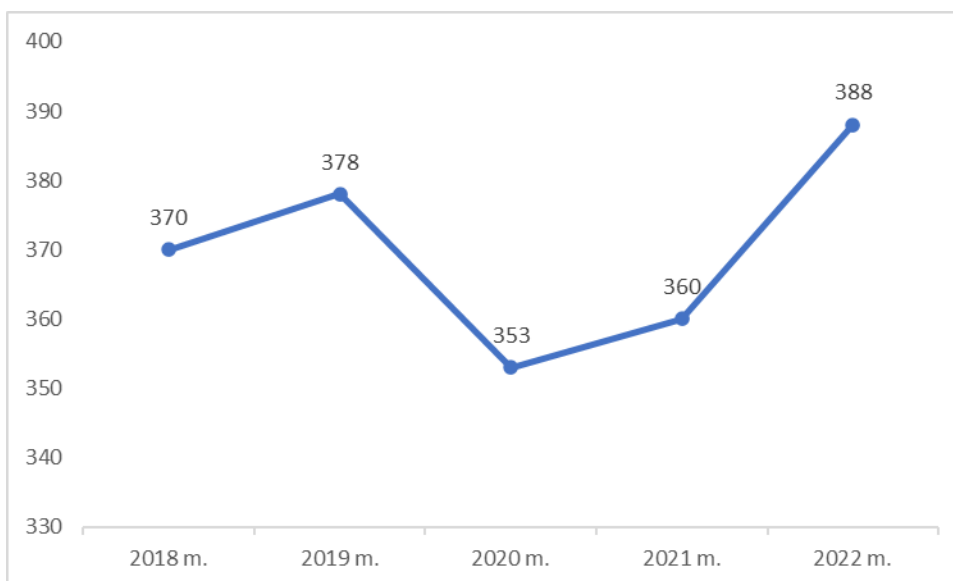
Siekiant kovoti su gyventojų nedarbu bei gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių, Užimtumo tarnyba vykdo aktyvias darbo rėmimo priemones, kurios skirtos padėti gyventojams lengviau įsidarbinti ar išsilaikyti darbo rinkoje. Užimtumo tarnyba vykdo atranką, pagal priemones ir prioritetus: neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas, profesinio mokymo, įdarbinimo pagal pameistrystės darbo sutartį, aukštą pridėtinę vertę kuriančių kvalifikacijų ir kompetencijų įgijimas, įdarbinimas subsidijuojant, stažuotė, parama judumui, verslo pradžia ir kt.

Socialines pašalpas Kuršėnų mieste 2022 metais gavo 388 asmenys (5% daugiau nei 2018 metais, kai socialines pašalpas gavo 370 asmenys). Socialinių pašalpų gavėjų skaičius Šiaulių rajone mažėjo 2020 metais, kai jų skaičius mažėjo beveik po 20%, o kitais metais socialinės pašalpos gavėjų skaičius mažėjo po 3-5% per metus, išskyrus 2021 m., kad gavėjų skaičius išaugo 23%. Augimą lėmė užsitęsusi COVID-19 pandemija, kurios poveikis persidavė verslui.

Socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Šiaulių rajone sumažėjo beveik 9% nuo 764 šeimų 2018 metais iki 697 šeimų 2022 metais. Panašiu tempu socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius mažėjo ir visoje Lietuvoje (-6%) bei Šiaulių apskrityje (-9%).

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis proc.
Lietuvos Respublika	40440	36863	30436	37882	37980	-6
Šiaulių apskritis	4940	4536	3590	4434	4488	-9
Šiaulių r. sav.	764	733	556	712	697	-9
Kuršėnų m.	370	378	353	360	388	5

9 lentelė. Socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus 2018-2022 m. dinamika
Šaltinis: Statistikos departamentas. Kuršėnų miesto seniūnijos informacija



5 pav. Šeimų, gaunančių socialines pašalpas Kuršėnų m. skaičius
Šaltinis. Kuršėnų miesto seniūnija

Remiantis Kuršėnų miesto seniūnijos duomenimis 2022 m. buvo didžiausias šeimų, gaunančių socialines pašalpas (388 vnt.). [SN2]

Skurdo rizikos lygis Šiaulių rajone 2022 metais buvo 26.4% (Šiaulių apskrityje – 25.0%, Lietuvoje – 21.2%). Nuo 2014 m. lygis sumažėjo 8.7%. Palyginus su Šiaulių apskritimi, kur per 2014-2022 metus skurdo rizikos lygis paaugo 5.9%, ir su visa Lietuva, kur skurdo rizikos lygis išaugo 11.0% (10 priedo lentelės), Šiaulių rajonas per šį laikotarpį pasiekė gerą pažangą, nors vis dar atsilieka nuo šalies ar apskrities lygio. 2021 metais Šiaulių rajone buvo 9626 skurstantys asmenys, kurių skaičius nuo 2017 metų sumažėjo 44.3%. Skurstančiųjų asmenų skaičius itin sparčiai mažėjo 2018 ir 2019 metais, tačiau nuo 2020 m. ir 2021 m. jų skaičius augo vidutiniškai po 300 asmenis kasmet.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis *
Skurdo rizikos lygis (Lietuvos Respublika), %	19.1	22.2	21.9	22.9	22.9	20.6	20.9	20	21.2	11.0%
Skurdo rizikos lygis (Šiaulių apskritis), %	23.6	25.6	30.2	29.6	27.2	26.2	23.9	22.2	25	5.9%
Skurdo rizikos lygis (Šiaulių r. sav.), %	28.9	33.7	43.1	41.9	27.3	21.8	22.6	23.2	26.4	-8.7%
				1728	1133	904	935	962		
Skurstantys asmenys, asm.	n.d.	n.d.	n.d.	8	6	2	7	6	n.d.	-44.3%
Dirbančių soc. darbuotojų, jų padėjėjų ir užimtumo specialistų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	176	187	169	204	202	n.d.	14.8%
Socialinių darbuotojų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų**	n.d.	n.d.	n.d.	1.02	1.65	1.87	2.18	2.1	n.d.	105.9%

10 lentelė. Skurdo rizika ir socialinių darbuotojų skaičius Šiaulių r. sav

Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas.

* Pokytis per 2014-2022 m. (arba 2017-2021 m.)

** Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų. Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas.

Šiaulių rajono savivaldybės, kaip ir kitų šalies savivaldybių, gyventojų socialinių paslaugų poreikis sąlygoja panašūs objektyvūs ir subjektyvūs veiksniai: visuomenės senėjimas, vidutinės gyvenimo trukmės ilgėjimas, nedarbas, negalia, alkoholio, narkotinių ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta, motyvacijos keisti situaciją stoka ir kitos priežastys. Socialinių įgūdžių stoka prižiūrint vaikus, nedalyvavimas vaikų ugdyme, tinkamų gyvenimo sąlygų neužtikrinimas, finansiniai sunkumai, gaunamos valstybinės paramos naudojimas ne šeimos, ne vaikų interesams ir kt. Tokiomis sąlygomis augantys vaikai ir jaunuoliai dažnai valkatauja, nelanko mokyklos, buriasi į nusikalstamas grupes ir kt.

Didelį socialinę riziką patiriančių šeimų skaičių lemia aukštas smurto artimoje aplinkoje lygis, šeimų negebėjimas tinkamai spręsti tarpusavio konfliktus, menkas psichologinis išprusimas, ribotos žinios apie šeimos ir asmens psichosocialinės raidos tarpinius, nepakankami bendravimo įgūdžiai, nenoras laiku kreiptis pagalbos, kokybiškos prevencijos stoka. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiaus kaita Šiaulių rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, nėra tolygi. Savivaldybėje padidėjo riziką patiriančių šeimų skaičius: 2021 m. – 177 šeimos, kuriose auga 319 vaikų, 2022 m. – 275 šeimos, kuriose auga 445 vaikų. Palyginus 2021 m. su 2022 m., padaugėjo 98 šeimomis ir 126 vaikais.

Socialinė apsauga Šiaulių rajono bei Kuršėnų m. VVG teritorijoje. Pagrindinis socialinių paslaugų organizatorius Šiaulių rajone yra Šiaulių rajono savivaldybė, kuri atsako už socialinių paslaugų teikimo gyventojams užtikrinimą bei analizuoja vietos gyventojų socialinių paslaugų poreikį. Socialinės paslaugos apima pagalbą asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų, iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Vienas iš socialinių paslaugų

organizavimo principų, numatytų Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, yra socialinių paslaugų prieinamumas, kas reiškia, jog socialinės paslaugos asmeniui turi būti prieinamos kuo arčiau jo gyvenamosios vietos. Remiantis Šiaulių rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų plano duomenimis visoje Šiaulių rajono savivaldybėje iš viso veikia 7 nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas [SR4).

Eil. Nr.	Nevyriausybinių organizacijos pavadinimas	Teikiamos paslaugos
1.	Šiaulių rajono neįgaliųjų draugija	Socialinės paslaugos negalią turintiems asmenims ir jų šeimoms.
2.	VšĮ „Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba“(Kuršėnų užimtumo kambarys)	Socialinės paslaugos psichikos negalią turintiems asmenims ir jų šeimų nariams.
3.	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Kuršėnų skyrius	Vaikų dienos socialinė priežiūra.
4.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šiaulių rajono Viltis“	Socialinės paslaugos kompleksinę negalią turintiems asmenims ir jų šeimos nariams.
5.	Kuršėnų miesto ir Šiaulių rajono žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Venta“	Socialinės paslaugos sergantiems cukriniu diabetu bei jų šeimos nariams.
6.	Šiaulių rajono neįgaliųjų ir senjorų asociacija „Neužmirštuolė“	Socialinės paslaugos neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims.
7.	Atviras Šiaulių rajono jaunimo centras	Atvirasis darbas su jaunimu.

11 lentelė. Socialines paslaugas teikiančios nevyriausybinių organizacijų Šiaulių r. Šaltinis. Šiaulių rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planas

2.1.3. EKONOMINĖ APLINKA

2022 metais Šiaulių rajone veikė 1152 ūkio subjektai, Kuršėnų mieste – 315. Nuo 2018 metų jų skaičius Šiaulių rajone išaugo 13%, atitinkamai Kuršėnų mieste – 15 proc. Šiose įmonėse 2022 metais dirbo 6280 darbuotojai. **Didžioji dalis Šiaulių rajono savivaldybėje ir Kuršėnų mieste veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų).** 2022 m. pabaigos duomenimis jos sudarė 79,10 proc. visų Šiaulių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų. Taigi, Šiaulių rajono savivaldybėje dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. Smulkiajame ir vidutiniame versle Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. Smulkusis ir vidutinis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. **Didelė grėsmė išvelgiama viešojo ir privataus sektorių paslaugų, jų teikėjų ir kaštų optimizavime, kadangi dėl mažėjančio gyventojų (paslaugų gavėjų) skaičiaus priimami optimizavimo sprendimai, kurių pasėkoje uždaromos įmonės, įstaigos, jų padaliniai, kurie perkeltami į internetinę erdvę. Todėl būtina palaikyti socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimąsi ir plėtrą per Strategijos**

įgyvendinimą, remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, kadangi taip bus atliepti miesto gyventojų poreikiai ir reikalingų paslaugų atsiradimas.

Pagal smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą 2022 metais Šiaulių rajono savivaldybė skyrė 49,1 tūkst. Eur, kurių didžioji dalis buvo skirta verslą vienijančioms organizacijoms, darbo priemonių ar paslaugų įsigijimui, interneto svetainių ir elektroninių parduotuvių plėtrai bei rinkodaros priemonių įsigijimui. Be to, vietos verslas yra skatinamas verslo lyderio apdovanojimais.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis proc.
<i>Veikiantys ūkio subjektai</i>						
Lietuvos Respublika	104 117	105 093	107 444	108 258	113 516	9
Šiaulių apskritis	7 493	7 571	7 636	7 564	7 818	4
Šiaulių r. sav.	1 018	1 067	1 096	1 087	1 152	13
Kuršėnų m.	274	287	296	293	315	15

12 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai

Šaltinis. Statistikos departamentas. Kuršėnų m. seniūnijos informacija

Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimais skaičius Šiaulių rajone per 2018-2022 metų laikotarpį išaugo 26% iki 1897 asmenų 2022 metais. Didžioji dalis šio rodiklio didėjimo įvyko 2020 ir 2021 metais, kai nuo 2019 metais 1467 asmenų su liudijimais skaičius per du metus išaugo iki 1919 asmenų (30,8%). Šiaulių apskrityje per 2018-2022 metų laikotarpį asmenų, dirbusių su verslo liudijimais, padaugėjo 15%, o Lietuvoje padidėjimas 17%. Tai rodo, kad savarankiška ekonominė veikla Šiaulių raegione plėtojasi greičiau nei vidutiniškai apskrityje ar šalyje.

Teritorija	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis **
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius Lietuvoje**	90590	83511	98225	113596	105616	17%
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Šiaulių apskritis)**	10607	9416	10717	12339	12217	15%
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Šiaulių r. sav.)**	1510	1467	1645	1919	1897	26%
Asmenų, įsigijusių verslo liudijimus, skaičius***	1001	1107	952	976	979	-2%

13 lentelė. Verslo liudijimai

Šaltinis. Statistikos departamentas

* Pokytis per 2018-2022 m.

**Asmenų kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Užimtumo Tarnybos duomenys).

*** Asmenų, įsigijusių verslo liudijimus, skaičius (Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys). Šaltinis: Statistikos Departamentas Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) – yra vienas iš svarbiausių konkurencingumo ekonominių rodiklių. TUI investuojamai šaliai daro teigiamą poveikį kuriant naujas darbo vietas, taikant naujus vadybos modulius, diegiant modernesnes technologijas, plėtojant šalies eksportą bei stiprinant nacionalinį suverenitetą. 2021 metais Šiaulių rajone tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui teko 643 Eur, ir tai buvo 73% augimas nuo 2014 metų, tačiau palyginus su Šiaulių

apskritimi, kur vienam gyventojui teko 1962 Eur tiesioginių užsienio investicijų fiksuotas 169% augimas nuo 2014 metų, Šiaulių rajonas tris kartus mažiau pritraukė šių investicijų. Palyginus su visa Lietuva, kur vienam gyventojui teko 9661 Eur tiesioginių užsienio investicijų, Šiaulių rajonas atrodo dar prasčiau. **Rodiklis yra daugiau nei 15 kartus mažesnis nei šalies vidurkis ir 3 kartus mažesnis už apskrities rodiklį.**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis *
Lietuvos Respublika	4762	5103	5387	5825	6070	7405	8563	9661	103%
Šiaulių apskritis	730	771	1118	1298	1251	1794	1723	1962	169%
Šiaulių r. sav.	371	402	533	551	636	653	631	643	73%

14 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui Šiaulių r. sav.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Socialinis verslas – tai inovatyvus verslo modelis, pagal kurį, išnaudojant rinkos mechanizmą, pelno siekimas susiejamas su socialiniais tikslais ir prioritetais, remiamasi socialiai atsakingo verslo bei viešojo ir privataus sektorių partnerystės nuostatomis, taikomos socialinės inovacijos. Socialinis verslas apima tris pagrindinius aspektus: verslumo (nuolatinė ūkinė komercinė veikla), socialinį (socialinių tikslų siekimas) ir valdymo (ribotas pelno paskirstymas, skaidrus valdymas). Kuršėnų mieste socialinio verslo įmonių 2022 m. duomenimis nebuvo registruota. **Siekiant didinti skurdo, socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą, atsižvelgiant į socialinių ir sociokultūrinių paslaugų poreikį bei Strategijos rengimo metu anketinio tyrimo ir diskusijose išreikštu poreikiu kurti socialinius verslus, būtina skatinti socialinio verslo kūrimąsi, plėtrą Kuršėnų mieste.**

Šiaulių rajone 2022 metais veikė 26 apgyvendinimo paslaugas teikiančios įstaigos (2014 metais – 10 įstaigų). Šis skaičius nuo 2014 metų kasmet augdavo, tačiau 2020 ir 2022 metais COVID-19 pandemija, karantinas, o 2022 metais – Rusijos agresyvi karinė invazija į Ukrainą privertė kai kurias įstaigas persiorientuoti. 2022 metais rajone buvo 93 apgyvendinimo numeriai viešbučiuose (13% daugiau nei 2014 metais), 31 apgyvendinimo numeris moteliuose (15% daugiau nei 2014 metais), 60 numerių poilsio namuose (tiek pat, kiek ir 2014 metais), 42 numeriai privataus apgyvendinimo sektoriuje (6 vietos 2014 metais), po 12 numerių kempinguose ir nakvynės namuose. Vietų skaičius viešbučiuose išaugo 22% iki 162 vietų; 2022 metais, moteliuose – 38% iki 58 vietų 2022 metais, o poilsio namuose, nakvynės namuose ar privataus apgyvendinimo sektoriuje – 43% iki 325 vietų.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis *
Apgyvendinimo įstaigų skaičius	10	11	14	18	21	27	23	28	26	160%
<i>Numerių skaičius apgyvendinimo įstaigose</i>										
Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės	82	83	83	64	58	89	57	87	93	13%
Viešbučiai ir svečių namai	55	56	56	37	37	60	33	58	62	13%
Moteliai	27	27	27	27	21	29	24	29	31	15%
Poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas	66	71	81	98	118	177	105	106	114	73%
Poilsio namai	60	60	70	70	70	70	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Nakvynės namai, apartamentų kompleksas	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	6	14	6	9	12	n.d.
Privatus apgyvendinimo sektorius	6	11	11	28	42	33	39	37	42	600%
Poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės	15	15	15	40	12	15	15	15	12	-20%
Kempingai	15	15	15	40	12	15	15	15	12	-20%
<i>Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose</i>										
Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės	175	160	155	130	118	186	114	178	220	26%
Viešbučiai ir svečių namai	133	116	115	86	86	146	80	127	162	22%

Moteliai	42	44	40	44	32	40	34	51	58	38%
Poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas	228	242	277	308	419	616	337	323	325	43%
Poilsio namai	204	204	234	224	224	224	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Nakvynės namai, apartamentų kompleksas	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	12	20	12	18	36	n.d.
Privatus apgyvendinimo sektorius	24	38	43	84	183	168	121	101	85	254%
Poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės	60	60	60	102	76	76	78	76	76	27%
Kempingai	60	60	60	102	76	76	78	76	76	27%

15 lentelė. Apgyvendinimo įstaigos Šiaulių rajono savivaldybėje.
Šaltinis. Statistikos departamentas

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis apskrities išsivystymo lygį ir augimą. Remiantis 12 lentelėje pateiktais duomenimis, šalyje ir visose apskrityse BVP vienam gyventojui augo. Šiaulių apskrityje 2021 m. BVP vienam gyventojui sudarė 15,00 tūkst. Eur. Tarp visų apskričių, Šiaulių apskrityje 2017–2021 m. laikotarpiu BVP augimas buvo vienas didžiausių ir sudarė 29,31 proc. Kadangi šaltiniuose 2022 m. rodiklių informacijos nėra, todėl pateikiami ir analizuojami 2017–2021 m. duomenys.

Administracinė teritorija / Metai m.	2017 m.	2018 m.	2019m.	2020 m.	2021m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. su 2021 m.
Lietuvos Respublika	14,9	16,2	17,5	17,8	20,0	34,23
Alytaus apskritis	9,4	9,9	10,5	10,7	11,5	22,34
Kauno apskritis	15,2	16,6	17,8	18,1	20,4	34,21
Klaipėdos apskritis	15,0	15,7	16,7	16,6	18,4	22,67
Marijampolės apskritis	9,1	9,5	10,4	11,0	11,8	29,67
Panevėžio apskritis	11,2	11,9	12,8	13,2	14,1	25,89
Šiaulių apskritis	11,6	12,4	13,2	13,6	15,0	29,31
Tauragės apskritis	8,4	9,3	9,7	9,8	10,9	29,76
Telšių apskritis	10,9	11,7	12,0	12,3	13,5	23,85
Utenos apskritis	9,0	9,5	10,2	10,6	11,2	24,44
Vilniaus apskritis	21,4	23,5	25,5	25,7	29,8	39,25

16 lentelė.. Bendrasis vidaus produktas
Šaltinis. Statistikos departamentas

Lietuvoje skatinama pasinaudoti skaitmeninimo teikiama nauda pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai. Siekiama kurti naujus, inovatyvius, elektroninius bendro naudojimo įrankius ir technologinius sprendimus. Šiaulių rajono savivaldybė skatina naudojimąsi elektroninėmis paslaugomis, nuolat tobulina administracijos teikiamas paslaugas, suteikia pagalbą gyventojams dėl konkretaus klausimo, plėtoja vieno langelio principu veikiančias viešąsias paslaugas, informuoja apie galimybę gauti paslaugas elektroninėmis priemonėmis. 2022 metais savivaldybės erdvinių duomenų rinkinio tvarkymui buvo skirta 25,7 tūkst. Eur. Sukurta inovatyvi virtuali ekskursija „Pasivaikščiojimas po Kuršėnų kraštą L. Ivinskio pėdomis“. Parengtas virtualus Kryžių kalno turas. 2022 metais sukurtas pirminis programėlės prototipas „BAM“, skirtas rajono gyventojams, siekiant mažinti šeimininkes

atliekas rajono teritorijoje. Pagal smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą 2022 metais Šiaulių rajono savivaldybė skyrė paramą interneto svetainių ir elektroninių parduotuvių plėtrai. Savivaldybės svetainėje įdiegta elektroninio balsavimo informacinė sistema, leidžianti rajono gyventojams pareikšti savo nuomonę apie jų poreikius ir lūkesčius balsuojant elektroniniu būdu.

2.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė parengta vadovaujantis demografinės, socialinės ir ekonominės situacijos analize, atlikus gyventojų nuomonės apklausos duomenimis, konsultacijų, diskusijų su gyventojais viešuose susitikimuose įžvalgomis, projektiniuose pasiūlymuose pateikta problematika, Šiaulių rajono ir regiono strateginiais dokumentais. Visos gyventojų apklausos, konsultacijos, diskusijos ir kt. buvo orientuotos į 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022) 5742, 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinę grupę (socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų; romai; mažiau galimybių turintis jaunimas; migrantai) ir 4.9 uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinę grupę (socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.); asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms; nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai; nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai). SSGG pateikiami svarbiausi socialiniai, ekonominiai, demografiniai Kuršėnų m. įtaką darantys teigiami, neigiami veiksniai, jų tarpusavio sąsajos ir pan. VPS ribose., įvertinant faktinį, vidinį potencialą ir poreikius (stiprybes ir silpnybes) bei galimus išorinius, nuo miesto vykstančių procesų nepriklausančius pokyčius (galimybes ir grėsmes). SSGG veiksniais suteikiami numeriai: Stiprybės – SR, Silpnybės – SN, Galimybės – GM, Grėsmės – GS.

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
SR1	Didžiąją Kuršėnų miesto nuolatinių gyventojų dalį sudaro darbingo amžiaus grupė (16 m-64 m. asmenys)	SN1	Demografiniai pokyčiai mieste: daugėja vyresnio amžiaus gyventojų lyginant su jaunesnio amžiaus asmenimis.
SR2	Veikia juridiniai asmenys, kurie vykdo kokybiškas neformalaus švietimo ir ugdymo programas, teikia asmenims tarpininkavimo, konsultavimo ir kitas socialinės integracijos, socialinių įgūdžių paslaugas.	SN2	Pagrindinė gyventojų neįsidarbinamumo priežastis - socialinių įgūdžių ir (ar) motyvacijos dirbti stoka.
SR3	Platus ir nuolat vystomas socialinių partnerių tinklas (tarpinstitucinis bendradarbiavimas).	SN3	Nepakanka inovatyvių prevencinių paslaugų/priemonių socialinei atskirčiai (rizikai) mažinti.
SR4	Gerai išvystyta socialinių paslaugų infrastruktūra, nuolatinė socialinių paslaugų plėtra, didėja jų prieinamumas miestiečiams.	SN4	60 m. ir vyresnio amžiaus asmenų nepakankamas socialinis ir darbinis aktyvumas, trūksta ryžto pradėti kurti savo verslą, dirbti savarankiškai.
SR5	Teikiamos efektyvios ir kokybiškos	SN5	Neigiamos diskriminuojančios visuomenės

	socialinės paslaugos įvairioms gyventojų grupėms (soc. atskirtis, socialinės rizikos šeimos, t.t.)		nuostatos pažeidžiamų (marginalizuotų) grupių atžvilgiu.
SR6	Vyksta viešųjų erdvių tvarkymas, atliepiant įvairių gyventojų grupių poreikius.	SN6	Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas viešame ir privačiame sektoriuose, ypač aukštą pridėtinę vertę kuriančių darbuotojų poreikis.
SR7	Gyventojai domisi ir nori pradėti nuosavą verslą.	SN7	Neužtikrintos lygios galimybės migrantams, pabėgėliams, kitataučiams dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime.
SR8	Aktyviai veikia sporto klubai, jų veiklai skiriamas finansavimas	SN8	Sveikatinimo, fizinio aktyvumo veiklų, paslaugų trūkumas gyventojams (vaikams, jaunimui, senjorams ir kt.),
SR9	Visų amžiaus grupių asmenų susidomėjimas ir įsitraukimas į savanorystės veiklas.	SN9	Savanoriškos veiklos koordinavimo mieste paslaugos trūkumas.
SR10	Šiaulių rajono savivaldybės teikiama verslo rėmimo programa	SN10	Trūksta kompleksinės (re)integracijos į darbo rinką pagalbos mažiau galimybių turintiems jaunuoliams.
SR11	Mieste veikia Šiaulių rajono verslininkų asociacija, Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras, Šiaulių prekybos, pramonės, amatų rūmų atstovybė	SN11	Didelis nedarbas
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
GM1	2021-2027 m. ES fondų investicijų programų įgyvendinimas.	GS1	Karo Ukrainoje, Izraelyje neigiamos ekonominės ir socialinės pasekmės, galinčios silpninti miesto, Šiaulių regiono ekonominį potencialą.
GM2	Miesto infrastruktūros plėtra ir efektyvus funkcionavimas, prieinamumas ir panaudojimas bei įveiklinimas miesto organizacijų bei gyventojų poreikiams tenkinti.	GS2	Visuomenės senėjimo ir gimstamumo mažėjimas Lietuvoje ir ES.
GM3	Išaugusi imigracija didina gyventojų ir kvalifikuotos darbo jėgos skaičių.	GS3	Nėra socialinio verslo kūrimo teisinės bazės.
GM4	Palankus valstybės požiūris į socialinio verslo kūrimą ir plėtrą.		
GM5	Savanorystės naudos pripažinimas ir palaikymas visais valdžios lygmenimis.		
GM6	Valstybės teikiamų paslaugų perdavimo trečiajam sektoriui (NVO, verslas) plėtra.		

3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1 TIKSLAS: Kuršėnų miesto socialinę atskirtį (riziką) patiriančių darbingų gyventojų, marginalizuotų bendruomenių ir kitų socialiai pažeidžiamų grupių padidėjęs aktyvumas ir lygios galimybės dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, išplėtoti socialiniai verslai ir integracijos paslaugos, kuriant socialinę gerovę.	
Pasinaudojant SR1–SR11 stiprybėmis, GM1–GM6 galimybėmis ir įvertinus silpnybes GS1–GM3 galimas grėsmes ir turimus išteklius, VPS tikslu sprendžiamos tarpusavyje susijusios SN1–SN11 silpnybės (problemos). Nustatant tikslą, svarstytos dvi (1 ir 2) tikslo alternatyvos tarp kurių nėra „status quo“.	
Tikslo rezultato rodikliai yra realūs, išmatuojami, susieti su VPS uždaviniais ir jų veiksmams.	
TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
1 alternatyva: plėtoti inovatyvias prevencines paslaugas socialinei atskirčiai (rizikai) mažinti Kuršėnų mieste. Šios alternatyvos atsisakyta, kadangi yra rizika, jog paslaugų plėtojimas neužtikrins gyventojų (tikslinės grupės) visapusiško poreikių tenkinimo, įsitraukimo bei laukiamo socialinio, ekonominio pokyčio (SN2, SN4–SN10).	2 alternatyva: Kuršėnų miesto gyventojų, marginalizuotų bendruomenių ir kitų socialiai pažeidžiamų grupių asmenų įtraukimas į specializuotas socialines ir sociakultūrines veiklas, siekiant užtikrinti jų aktyvumą ir lygias galimybes darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime. Ši tikslo alternatyva buvo svarstyta, kadangi dalyvavimas specializuotose programose tikslinei grupei suteiks galimybę jaustis gerai, spręsti panašias problemas ir pan. Tačiau šios alternatyvos buvo atsisakyta, kadangi ji neužtikrins tikslinės grupės integracijos į darbo rinką ir visuomenės gyvenimą (SN3, SN4–SN11).

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiamą reikšmę 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (procentai)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos (skaičius)	0	2
4.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (asm.)	0	359

1.1 UŽDAVINYS – Sustiprinti Kuršėnų miesto darbingų gyventojų, ypač socialiai pažeidžiamų asmenų, aktyvią socialinę įtrauktį, padidinti lygias galimybes dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime.

Uždavinys prisideda prie VPS tikslo pasiekimo. Formuluojuant uždavinį vadovautasi SSGG analizės rezultatais. Pasinaudojant SSGG analizės metu identifikuotomis stiprybėmis, siekiama ne mažiau 359 Kuršėnų m. darbingų gyventojų (BIVP veiklų dalyvių), ypač socialiai pažeidžiamų asmenų, pokyčio aktyviai dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime (SN1–SN11). Planuojama, kad ne mažiau 40 proc. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvaus socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje.

Uždaviniui įgyvendinti suplanuoti 6 veiksmų:

1.1.1 Taikyti prevencines, integruotas priemones socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. (Ne mažiau 125 asm.). Įgyvendinant šį veiksmą bus finansuojami projektai, kurie didins tikslinės grupės įtrauktį į bendrą visuomenines veiklas, didins įsidarbinamumą taikant inovatyvius, integruojančius metodus ir formas: vykdys sociokultūrines, savišvietos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas; organizuos paslaugas, skatinančias bendravimą tarp kitų miesto gyventojų; organizuos naujų profesinių įgūdžių įgijimą: neformalųjį švietimą įskaitant neformalųjį profesinį mokymą, mokykline forma ar pameistrystės forma pagal pameistrystės darbo sutartį; praktinių įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį ir kt.; vykdys tikslinės grupės savanoriškos veiklos skatinimą (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų ir savanorių priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimą ir savanorių mokymus. Numatoma, kad vykdant šį veiksmą bus įtraukti ne mažiau 25 savanoriai, kurie dalyvaus veiklose.

1.1.2. Teikti kompleksinę (re)integracijos į darbo rinką pagalbą mažiau galimybių turintiems jaunuoliams. (Ne mažiau 30 asm.). Įgyvendinant šį veiksmą bus finansuojami projektai, kurie tikslinei grupei teiks informavimo, individualaus ir grupinio konsultavimo paslaugas sveikatos priežiūros, karjeros, socialinių paslaugų ir kitais klausimais; tarpininkaus tvarkant dokumentus viešosiose institucijose, gaunant paslaugas, įsidarbinant ir įsidarbinus; vykdyti atvirą darbą su jaunimu, teiks psichosocialines paslaugas; organizuos emocinio raštingumo gerinimo užsiėmimus, emocijų edukacijas; skatins savanoriystę; organizuos naujų profesinių įgūdžių įgijimą: neformalųjį švietimą įskaitant neformalųjį profesinį mokymą, mokykline forma ar pameistrystės forma pagal pameistrystės darbo sutartį; praktinių įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį ir kt.; vykdys tikslinės grupės savanoriškos veiklos skatinimą (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų ir savanorių priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimą ir savanorių mokymus. Numatoma, kad vykdant šį veiksmą bus įtraukti ne mažiau 5 savanoriai, kurie dalyvaus veiklose.

1.1.3. Vykdyti veiklas užtikrinančias lygias galimybes migrantams, pabėgėliams, kitataučiams dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime. (Ne mažiau 15 asm.). Įgyvendinant šį veiksmą bus finansuojami projektai, kurie organizuos lietuvių kalbos mokymus ir/arba integruos lietuvių kalbą į užsiėmimus; teiks informavimo apie įvairiose organizacijose teikiamas paslaugas bei tarpininkaus jas gaunant; tarpininkaus ieškant darbo ir teiks palaikymo įsidarbinus paslaugas; organizuos sociokultūrines ir kitas integracijos į bendruomenę skatinančias paslaugas; organizuos naujų profesinių įgūdžių įgijimą: pameistrystės forma pagal pameistrystės darbo sutartį, praktinių įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje pagal savanoriškos praktikos sutartį ir kt.; vykdys tikslinės grupės savanoriškos veiklos skatinimą (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų

ir savanorius priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimą ir savanorių mokymus.

1.1.4. Įgyvendinti neformalias iniciatyvas stiprinant Kuršėnų miesto bendruomenės (gyventojų) verslumą. (Ne mažiau 100 asm.). Įgyvendinant šį veiksmą bus finansuojamos neformalios iniciatyvos, taikant efektyvius, inovatyvius metodus plėtos Kuršėnų m. darbingų gyventojų (ypatingai asmenų iš pažeidžiamų grupių) verslumo gebėjimus imtis savarankiško darbo, pradėti verslą; organizuos verslumo mokymus, kursus, seminarus, informacinius renginius, individualias konsultacijas verslo planų rengimo, verslo formos pasirinkimo ir kitais, su verslo kūrimu, susijusiais klausimais ir kt.; vykdys gyventojų savanoriškos veiklos skatinimą (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų ir savanorius priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimą ir savanorių mokymus.

1.1.5. Vykdyti veiklas darbingų 60 m. ir vyresnio amžiaus asmenų socialinio ir darbinio aktyvumo didinimui. (Ne mažiau 80 asm.). Įgyvendinant šį veiksmą bus finansuojami projektai, kurie organizuos socialkultūrinės paslaugos (dienos stovyklas, susitikimus ir pan.); teiks informaciją apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas, tarpininkaus šias paslaugas gaunant; organizuos mokymus (skaitmeninio raštingumo, užsienio kalbos ir kt.), savipagalbos grupes; vykdys tikslinės grupės savanoriškos veiklos skatinimą (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų ir savanorius priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimą ir savanorių mokymus.

1.1.6. Ekonominio aktyvumo, darbinių įgūdžių ugdymo, verslumo skatinimas, ugdant verslumo įgūdžius ir teikiant priemones, reikalingas verslo pradžiai ir plėtrai. (Ne mažiau 7 jauno verslo subjektai, ne mažiau 7 asm.). Jauno verslo subjektas - ne ilgiau kaip 2 metus veikianti labai maža įmonė arba savarankišką darbą vykdomas fizinis asmuo, atitinkantis Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme apibrėžtą smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto sampratą. Laikoma, kad labai maža įmonė veikia ne ilgiau kaip 2 metus, jei ši įmonė ne anksčiau kaip prieš 2 metus yra įregistruota Juridinių asmenų registre. Tikslinė grupė – jauno verslo subjektai – Kuršėnų m. VVG teritorijos gyventojai - socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; kitataučiai; mažiau galimybių turintis jaunimas. Įgyvendinant šį veiksmą bus finansuojami projektai, kurie vykdys: 1. jauno verslo subjektų informavimą, konsultavimą (taip pat mentorystę), organizuos mokymus, kursus, seminarus, neformalų švietimą, teiks pagalbą randant tiekėjus ir klientus, metodinę pagalbą ir kitas paslaugas verslui aktualiais klausimais; 2. jauno verslo subjektams verslo pradžiai reikalingų priemonių (t. y. patalpų, techninės, biuro ar kitos įrangos) suteikimą. Šiame punkte nurodyta veikla finansuojama, jeigu ji projekte vykdoma kartu su bent viena iš 1 punkte nurodytų veiklų.

Įgyvendinant šiuos veiksmus bus finansuojama: projektų vykdytojų darbo užmokestis, projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų (lektorių, konsultantų, ekspertų, TV, straipsnių rengimo ir spausdinimo paslaugos, salės, įrangos nuoma ir kt.) ir prekių (įsigijimo išlaidos įrangos, įrenginių ir kito trumpalaikio ir/arba ilgalaikio turto įsigijimas, projekto veiklas vykdančio personalo ir tikslinės grupės kelionės išlaidos į renginius, tikslinės grupės maitinimas renginių metu, aprūpinimas mokymo priemonėmis, išlaidos savanoriškai veiklai organizuoti Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme nustatyta tvarka, susijusios su projekto veiklomis ir būtinos projektui įgyvendinti, pagal poreikį higienos priemonėmis (dezinfekcinio skysčiu, respiratoriais ir pan.), projekto vykdytojų patalpų šildymo, elektros, vandens, nuotekų, atliekų šalinimo, telefono, interneto paslaugų išlaidos, taikant pro ratą principą, patalpų atnaujinimo (jų nerekonstruojant ar kapitališkai neremontuojant) darbų, priemonių išlaidos netiesioginės išlaidos, t.y. išlaidos, kurios nėra skiriamos tiesiogiai projekto veikloms įgyvendinti, tačiau yra būtinos projektui įgyvendinti ir galima nustatyti jų ryšį su

tiesioginėmis projekto veiklomis. Visos išlaidos pagrįstos, laikantis racionalaus biudžeto lėšų naudojimo principo, vadovaujantis ne didesnėmis nei rinkos kainomis, projekto vykdytojo darbo užmokesčio faktiniais duomenimis, Lietuvos statistikos departamento ataskaitomis ir kitais dokumentais. Uždavinio veiksmai yra suprantami, teisėti, praktiškai įgyvendinami. Tai efektyviausi ir racionaliausi būdai tiesiogiai prisideda prie šio uždavinio įgyvendinimo. Veiksmai bus pradėti įgyvendinti ne vėliau kaip paskutiniaisiais Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų administravimo laikotarpio metais, t. y. 2027 m. pabaigoje, ir baigti įgyvendinti ne vėliau kaip per 2 metus nuo Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų administravimo laikotarpio pabaigos, t. y. 2029 m. pabaigoje. Visi veiksmai atitinka 2021–2027 metų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (skaičius)	0	0	0	0	2	4	4	1	11

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1 alternatyva: plėtoti Kuršėnų miesto gyventojų įsitraukimą į socialines ir sociokultūrines veiklas, siekiant lygių galimybių dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime. Šio uždavinio alternatyva svarstyta dėl visų miesto gyventojų (ne tik darbingų) įtraukimo į socialines ir sociokultūrines veiklas. Tačiau šio uždavinio alternatyva apsiriboja tik socialinėmis ir sociokultūrinėmis paslaugomis, nevykdant verslumo ugdymo ir neteikiant paramos jauno verslo subjektui. Todėl yra rizika, kad bus pasiektas tik nežymus pokytis, o didžioji dalis rezultato rodiklio reikšmės bus orientuota į BIVP projektų veiklų dalyvius, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvaus socialinei integracijai skirtose veiklose, mažesnė – dalyvavimas darbo rinkoje. Šios alternatyvos buvo atsisakyta.	1 alternatyva: ugdyti Kuršėnų miesto darbingų gyventojų finansinio raštingumo, verslumo gebėjimus, sudarant palankesnes galimybes įsivertinti darbo rinkoje. Ši alternatyva svarstyta dėl to, kad, ypatingai socialiai pažeidžiamiems asmenims, siekiant įsivertinti/išlikti darbo rinkoje labai svarbūs verslumo gebėjimai, finansinis raštingumas. Ši alternatyva yra blogesnė, kadangi šiuo uždaviniu susiaurinama galimybė tikslinei grupei įgyti, plėtoti socialinius įgūdžius, dalyvauti socialinei integracijai skirtose veiklose, neužtikrinamas visapusiškas jų poreikių užtikrinimas. Šios alternatyvos atsisakyta.

1.2 UŽDAVINYS - sukurti naujų darbo vietų Kuršėnų mieste, teikti kompleksinę paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, užtikrinant marginalizuotų bendruomenių, migrantų, nepalankias sąlygas turinčių grupių socialinę ir ekonominę įtrauktį.

Uždaviniu siekiama skatinti kurtis ir plėtotis verslui, teikti paramą socialiniams verslams kuriant darbo vietas, užtikrinti marginalizuotų bendruomenių, migrantų, nepalankias sąlygas turinčių grupių

socialinę ir ekonominę įtrauktį. Formuluoiant uždavinį buvo vadovautasi SSGG analizės rezultatais. Pasinaudojus SSGG analizės metu identifikuotomis stiprybėmis (SR1, SR2, SR7, SR10, SR11) ir galimybėmis (GM1, GM4, GM6)), įvertinus grėsmes (GS3) planuojama, kad paramą gavusiuose socialinio verslo subjektuose sukurtos darbo vietos bus sukurtos ne mažiau 2 darbo vietos. Uždaviniui įgyvendinti suplanuotas 1 veiksmas:

1.2.1. Skatinti ir teikti paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtojimui, sprendžiant pažeidžiamų grupių atskirties problemas. (Ne mažiau 2 socialiniai verslai, įdarbinant ne mažiau 2 asm.). Įgyvendinant šį veiksmą bus remiamas socialinis verslas, kuris kūrybiškais, versliais, inovatyviais sprendimais didins pažeidžiamų grupių įtrauktį, t.y. spręs tikslinės grupės atskirties problemas. Lėšos bus skirtos darbo vietų sukūrimui, paslaugoms, prekėms, reikalingos įrangos įsigijimui, socialinio verslo produktų ir paslaugų sukūrimui, testavimui, rinkodaros priemonių kūrimui ir taikymui, ir kt. Sukurtos darbo vietos turi būti išlaikytos ne mažiau 1 m. Numatoma, kad vykdant šį veiksmą bus įtraukta ne mažiau 2 savanoriai, kurie dalyvaus veiklose. Uždavinio veiksmas yra suprantamas, teisėtas, praktiškai įgyvendinamas. Toks efektyviausias ir racionaliausias veiksmas tiesiogiai prisideda prie šio uždavinio įgyvendinimo. Veiksmas bus pradėti įgyvendinti ne vėliau kaip paskutiniais Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų administravimo laikotarpio metais, t. y. 2027 m. pabaigoje, ir baigti įgyvendinti ne vėliau kaip per 2 metus nuo Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų administravimo laikotarpio pabaigos, t. y. 2029 m. pabaigoje. Veiksmas atitinka 2021–2027 metų investicijų programos 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“. Įgyvendinant šį uždavinį, ne mažiau 40 proc. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvaus socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	0	0	0	0	0	1	0	1	2
2.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	0	0	0	0	0	1	0	1	2
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0	0	0	0	0	1	0	1	2

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1 alternatyva: skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas. Alternatyva buvo svarstyta, kadangi orientavosi į socialinių verslų skatinimą (informacinės kampanijos, mokymų, konsultacijų vykdymą ir pan.), mažiau dėmesio skiriant įrangos įsigijimui. Ši alternatyva buvo blogesnė ir jos atsisakyta, kadangi yra rizika, kad parama „minkštosioms“ veiklos neužtikrins socialinio verslo susikūrimo ir nebus kuriamos darbo vietos, nedidės marginalizuotų bendruomenių, migrantų, nepalankias sąlygas turinčių grupių socialinė ir ekonominė įtrauktis.	2 alternatyva: teikti paramą socialiniam verslui reikalingos įrangos, paslaugų įsigijimui, rinkodaros priemonių kūrimui ir taikymui. Alternatyva buvo svarstyta, kadangi būtų sprendžiama finansinė pagalba „kietiesiems“ projektams. Tačiau tokia paramos kryptis neužtikrins kompleksinės paramos (konsultacijų, mokymų, mentorystės ir pan.) teikimo ir ilgalaikio socialinio verslo plėtojimo. Todėl šios alternatyvos atsisakyta.

2. Tikslas: Kuršėnų miesto gyventojų, ypač socialinę atskirtį patiriančių asmenų, geresnis pasirengimas veikti ekstremalių situacijų metu.

Tikslas atitinka 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 16 specialiojo prioriteto „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“ 16.1 konkretų uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą“.

Tikslu siekiama spręsti tarpusavyje susijusias problemas:

1. netolygų informuotumą ir praktinių įgūdžių stoką. Skirtingos amžiaus ir socialinės grupės nėra vienodai pasirengusios veikti ekstremaliose situacijose (pvz., kaip elgtis „dieną X“); ypač trūksta praktinių įgūdžių negalią turintiems asmenims ir senjorams;
2. nepakankamą mokymų ir pratybų prieinamumą bei jų pritaikymą. Trūksta reguliarių mokymų, praktinių pratybų ir priemonių, pritaikytų įvairioms tikslinėms grupėms, ypač asmenims su klausos, regos ar kitomis negaliomis.

Nustatant tikslą buvo svarstytos dvi alternatyvos, neįtraukiant „status quo“ scenarijaus.

Tikslo rezultato rodikliai yra realūs, išmatuojami ir susieti su 2.1 uždaviniu bei 2.1.1 veiksmu.

Tikslas suformuotas atsižvelgiant į 2026 m. balandžio–gegužės mėn. atliktą gyventojų nuomonės analizę: vykdyta anketinė apklausa, organizuoti susitikimai su NVO ir kitomis organizacijomis, vyko renginys Šiaulių rajono savivaldybės Vytauto Vitkausko viešojoje bibliotekoje.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Kuršėnų miesto gyventojų geresnis	Kuršėnų miesto gyventojų, ypač socialinę atskirtį patiriančių asmenų, geresnis pasirengimas

pasirengimas veikti ekstremalių situacijų metu. Ši alternatyva buvo svarstyta, kadangi ji užtikrina plačią aprėptį ir sudaro prielaidas įgyvendinti lygių galimybių principą, leidžiant didinti bendrą gyventojų pasirengimo lygį. Alternatyva nepasirinkta, nes, orientuojantis į visus gyventojus, gali būti nepakankamai atliepti labiausiai pažeidžiamų grupių, turinčių specifinių poreikių, interesai ir poreikiai.	veikti ekstremalių situacijų metu. Ši alternatyva buvo svarstyta, kadangi ši gyventojų grupė, ypač negalia turintys asmenys, patiria didžiausią riziką ekstremalių situacijų metu dėl riboto informacijos prieinamumo, fizinių ar sensorinių apribojimų. Alternatyva pasirinkta, nes ji leidžia koncentruoti išteklius į labiausiai pažeidžiamas grupes, pritaikyti mokymų turinį ir priemones (pvz., asmenims, turintiems klausos ar regos negalią), taip užtikrinant didesnę poveikį ir efektyvesnius rezultatus civilinės saugos srityje.
--	---

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2026 m.)	Siekiamą reikšmę (2029 m.)
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių, dalis (proc.)	0	95

2.1. UŽDAVINYS – stiprinti Kuršėnų miesto gyventojų, ypač socialinę atskirtį patiriančių turinčių asmenų, praktinius gebėjimus ir informuotumą veikti ekstremalių situacijų metu.

Uždavinys prisideda prie VPS 2 tikslo pasiekimo. Formuluoju uždavinį vadovautasi gyventojų nuomone; įvertinus identifikuotas: stiprybes – **institucinį pasirengimą** (veikiančios savivaldybės ir civilinės saugos institucijos (pvz., priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba) turi sukaupę kompetenciją ir gali efektyviai organizuoti švietimo veiklas), įstaigų ir bendruomenių tinklas sudaro palankias sąlygas greitai ir plačiai skleisti civilinės saugos žinias; silpnomybes – netolygų informuotumą ir praktinių įgūdžių stoką: skirtingos amžiaus ir socialinės grupės nėra vienodai pasirengusios (pvz., kaip elgtis ekstremaliose situacijose „dieną X“), ypač trūksta praktinių įgūdžių negalia turintiems asmenims ir senjorams, trūksta reguliarių mokymų, praktinių pratybų ir priemonių, pritaikytų įvairioms tikslinėms grupėms, ypač žmonėms su klausos, regos ar kitomis negaliomis; galimybes – **ES finansavimą ir nacionalines iniciatyvas** sudaro prielaidas kryptingai plėtoti civilinės saugos švietimo programas, stiprinti infrastruktūrą ir ilgalaikį gyventojų pasirengimą, **skaitmeniniai kanalai ir partnerystė** su mokyklomis, NVO, bendruomenėmis ir kt. leidžia efektyviai pasiekti skirtingas tikslines grupes ir didinti informacijos sklaidą; grėsmes – **karo ir hibridinių grėsmių riziką Lietuvoje** didina civilinės saugos švietimo poreikį, nes nepakankamas gyventojų pasirengimas gali lemti neefektyvų reagavimą ekstremalių situacijų metu, **dezinformacijos poveikį krizėse** (klaidinanti ar prieštaringa informacija) gali trukdyti gyventojams laiku priimti teisingus sprendimus, todėl būtinas kritinio mąstymo, patikimų informacijos šaltinių atpažinimo ugdymas.

Uždaviniu siekiama į civilinės saugos švietimo veiklas įtraukti ne mažiau 100 Kuršėnų miesto

gyventojų. Socialinę atskirtį patiriantys asmenys (asmenys dėl negalios, trūkstamų materialinių išteklių, išsilavinimo, patiriamos diskriminacijos ar kitų priežasčių negali palaikyti visuomenėje įprastų socialinių ryšių) turi sudaryti ne mažiau kaip 30 proc. (iš jų – ne mažiau 15 proc. negalią turintys asmenys) visų projekto veiklų unikalių dalyvių. Riziką patirti socialinę atskirtį turinčių gyventojų grupių pavyzdžiai pateikiami Aprašo 1 priede (toliau – projekto veiklos dalyviai).

Planuojama, kad 95 procentai visų bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių veikti ekstremalių situacijų metu.

Uždaviniui įgyvendinti suplanuotas vienas veiksmas.

2.1.1. Organizuoti ir įgyvendinti gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais bei praktinių parengties įgūdžių ugdymą, vykdant edukacines ir prevencines programas, pritaikytas Kuršėnų miesto gyventojams, ypač socialinę atskirtį (riziką) patiriantiems asmenims.

Įgyvendinant šį veiksma bus finansuojami projektai, skirti gyventojų švietimui civilinės saugos klausimais ir praktinių parengties įgūdžių stiprinimui. Projektų veiklos apims edukacines ir prevencines programas, kuriose bus derinami teoriniai, simuliaciniai ir praktiniai užsiėmimai. Šios veiklos bus orientuotos į gyventojų saugumo didinimą, psichologinį pasirengimą ekstremalioms situacijoms, efektyvesnį krizių valdymą, bendruomenių atsparumo stiprinimą bei atsparumo dezinformacijai didinimą ir kt. Veiklų metu įgyjamos kompetencijos (pvz., elgesys ekstremaliųjų situacijų metu, pirmosios pagalbos pagrindai, evakuacijos veiksmai, krizių valdymo principai, individualios parengties stiprinimas ir kt.) (toliau – civilinės saugos švietimas).

Civilinės saugos švietimas bus pritaikomas įvairioms tikslinėms grupėms, ypatingą dėmesį skiriant asmenims, turintiems klausos, regos ar kitų negalių, užtikrinant mokymų prieinamumą, įtrauktį, pateikimo formas (pvz., gestų kalbą, lengvai suprantamą kalbą, taktilines priemones ir kt.).

Planuojamas projekto veiklų dalyvių skaičius – ne mažiau 100 asm.

Taip pat bus skatinamas veiklų dalyvių įsitraukimas į savanorišką veiklą – numatoma, kad į projekto veiklas bus įtraukti ne mažiau kaip 10 savanorių.

Tinkamos finansuoti išlaidos: paslaugos, būtinos civilinės saugos švietimo ir praktinių parengties įgūdžių ugdymo veikloms (užsiėmimų, simuliacijų, informavimo, organizavimo, techninės, ekspertinės ir kitos projekto veikloms būtinos paslaugos); bendrųjų įgūdžių ugdymo mokymų paslaugos; projekto veikloms vykdyti reikalingo nekilnojamojo turto nuoma; įranga, įrenginiai, įrankiai, kompiuterinės technikos nuoma; trumpalaikis turtas skirtas (pvz., informacinės priemonės, metodinė medžiaga, užsiėmimų priemonės, civilinės saugos rinkiniai, švietimui ir praktiniams užsiėmimams skirtos medicininės priemonės, ir kt.). Medicininėmis priemonėmis laikomos mokymams ir praktiniams užsiėmimams skirtos priemonės (pvz., pirmosios pagalbos mokymo rinkiniai, turniketai, tvarsčiai, gaivinimo manekėnai ir pan.), kurios yra būtinos projekto veikloms įgyvendinti ir nėra skirtos gydymui ar vartojimui; projekto vykdytojo ir partnerio organizacijų darbuotojų darbo užmokestis bei su darbo užmokesčiu susiję išpareigojimai; projekto veiklų dalyvių, savanorių ir projektą vykdančio personalo (kai jis tiesiogiai dalyvauja vykdant projekto veiklas) kelionės ir maitinimo išlaidos; veikloms vykdyti kelionių Lietuvos Respublikos teritorijoje ir (ar) degalų išlaidos; maitinimo išlaidos; su projekto administravimu susijusios išlaidos (7 proc.).

Įgyvendinant projektą turi būti laikomasi horizontaliųjų principų ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatų.

Projektų atrankos būdas – konkursas.

Veiksmas turi būti teisėti ir praktiškai įgyvendintas (gali būti pradėti įgyvendinti ne vėliau kaip 2027 m. birželio mėn.) ir baigtas - ne vėliau kaip per 3 metus nuo Europos Sąjungos fondų lėšų administravimo laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2029 m.

Veiksmo įgyvendinimo pradžia laikoma veiksmą įgyvendinančio vietos plėtros projekto (arba pirmojo vietos plėtros projekto iš vietos plėtros projektų grupės) finansavimo sutarties pasirašymo data. Pabaiga - vietos plėtros projekto (arba paskutiniojo projekto iš vietos plėtros projektų grupės) galutinės ataskaitos patvirtinimas.

Uždavinio veiksmas yra teisėtas ir praktiškai įgyvendinamas.

	Produkto rodiklio pavadinimas	2027	2028	Siekiamą reikšmę (2029 m.)
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose (asm.)	30	70	100

2.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Didinti Kuršėnų miesto gyventojų informuotumą apie veiksmus ekstremalių situacijų metu. Ši alternatyva buvo svarstyta, nes užtikrina universalų informacijos sklaidą ir prisideda prie bendro visuomenės pasirengimo stiprinimo. Alternatyva nepasirinkta, nes bendro pobūdžio informacija nepakankamai atliepia specifinius negalią turinčių asmenų poreikius, ypač praktinių įgūdžių srityje.	Didinti Kuršėnų miesto gyventojų, ypatingai socialinę atskirtį patiriančių asmenų, praktinius gebėjimus ir informuotumą apie veiksmus ekstremalių situacijų metu. Ši alternatyva pasirinkta, nes leidžia kryptingai stiprinti labiausiai pažeidžiamų grupių pasirengimą, organizuojant jiems pritaikytus mokymus, praktines pratybas ir informacijos pateikimo formas (pvz., gestų kalbą, lengvai suprantamą kalbą, taktines priemones ir kt.).

4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIĄ STRATEGIJĄ EIGA

4.1. VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Siekiant užtikrinti visų suinteresuotų šalių įsitraukimą ir VPS atitikimą Kuršėnų m. gyventojų lūkesčiams, vykdant viešuosius pristatymus, konsultacijas ir pan. vadovautasi šiais principais: viešumas, partnerystė, bendruomenės įtraukimas; diskusija pagrįstas bendradarbiavimas ir kompromiso paieškos; uždavinių aiškumas, apibrėžtumas ir pagrįstumas; priemonių realumas ir įgyvendinamumas; mokymasis iš gerosios praktikos pavyzdžių Lietuvoje ir užsienyje; suderinamumas

su Taisyklėmis; dėmesys VPS įgyvendinimui; strateginio planavimo proceso tęstinumas ir lankstumas.

VPS rengime dalyvavo Kuršėnų miesto visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai: bendruomenės, nevyriausybinių organizacijos, verslo asociacijos struktūros, Kuršėnų m. gyventojai, kurie turėjo galimybę, nepriklausomai nuo amžiaus, lyties, socialinės padėties, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ir pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos teikti pasiūlymus, rekomendacijas raštu, žodžiu, elektroninėmis priemonėmis ir kitais priimtinais būdais. Vyko informaciniai renginiai, pristatymai, diskusijos. Buvo paskelbtas kvietimas teikti projektinius pasiūlymus, kurių tikslas – atskleisti, kurios tikslinės grupės patiria ypatingą skurdo ir socialinės atskirties riziką, sunkiai integruojasi į darbo rinką arba joje negeba ilgai neišsilaikanti, patiria socialinius ir ekonominius sunkumus. Išsiaiškinti šių tikslinių grupių poreikius, galimybes, iššūkius sprendžiant jų problemas, kokios integruotos priemonės efektyviausiai didintų Kuršėnų miesto gyventojų aktyvią įtrauktį, užtikrintu lygias galimybes dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, kaip įtakotų jų socialinę ir ekonominę įtrauktį kuriant ir plėtojant socialinius verslus, kiek lėšų reikia tikslams įgyvendinti. Lėšų poreikis turėjo pagrįstas, susietas su problemos sprendimo būdu, atsižvelgiant į rinkos kainas, komercinius pasiūlymus, darbo užmokesčio istoriniais duomenimis, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, ataskaitomis ir pan. Informacija apie kvietimą teikti projektinius pasiūlymus buvo skelbiama <https://www.siauliurajonas.lt/info/kursenu-miesto-vvg/>; www.siauliuraj.lt. Informacija ir kvietimas teikti pasiūlymus vyko susitikimuose su verslo įmonėmis, bendruomenėmis, nevyriausybėmis organizacijomis, Užimtumo tarnyba ir kitomis valstybinėmis įstaigomis, turintys tiesioginį ryšį su socialinę atskirtį ar riziką patiriančiais asmenimis.

Informaciniuose pranešimuose nurodyti Kuršėnų m. VVG kontaktai (telefono numeris, el. pašto adresas ir kt.), kuriais galima konsultuotis, teikti pasiūlymus, atsakyti gyventojams į klausimus, susijusius su VPS rengimu, Projekto įgyvendinimu ir pan. neprisirišant prie renginių laiko.

Žemiau pateikiami veiksmai, kurie buvo įgyvendinti Strategijos rengimo etape:

Susitikimai – konsultacijos:

Susitikimų – konsultacijų tikslas - pateikti informaciją apie pagrindinius Vietos plėtros strategijų akcentus, skirtumus, BIVP 2021–2027 m. ES fondų investavimo programą, rodiklius prie kurių prisidedama pagal 4.7. ir 4.9. Uždavinį, remiamas veiklas, tyrimo metodiką, BIVP metodą, projektinių idėjų rinkimą.. Taip pat buvo vykdomos diskusijos dėl identifikuojamų problemų ir poreikių socialinėje srityje, gyventojų ekonominio aktyvumo didinimo ir verslo bei socialinio verslo galimybių Kuršėnų mieste.

Viešo pristatymo tikslinė grupė – Kuršėnų miesto gyventojai, vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių organizacijų atstovai, jaunimas, neįgalieji, migrantai ar jų atstovai.

Konsultacijų data – 2023 m. rugpjūčio 10 d.

Skelbta:

<https://www.siauliurajonas.lt/info/kursenu-miesto-vvg/>;

https://www.facebook.com/visitsiauliurajonas/posts/pfbid02BtMzfpjkfgJJH3k5vyWvTDVGL8Qz1xxPqKTJ_oQhBs9JFymc7pwPg5XQtjR6AusGQl;

Gyventojų poreikių apklausa:

Tikslas – siekiant užtikrinti kokybišką esamos situacijos analizę bei tikslingą numatomų sričių finansavimą buvo atlikta Kuršėnų miesto gyventojų apklausa. Apklausai atlikti buvo parengta anketa.

Skelbta:

<https://www.facebook.com/visitsiauliurajonas/posts/pfbid0PJHZKR5vwsS6zER2SwmyraVxLPZQh5BS5yuuP1ZuANXGuSK5Zwy116M8uiGXpuJTl>

https://siauliuraj.lt/skelbimai/skelbiama-apklausa-kursenu-miesto-situacijos-ir-gyventoju-poreikiu-apklausa/4756?fbclid=IwAR1Q9f1AzY9RwnKGh_Ek1d02pRMvMI9L3NapmovFGfV81TQh5hCNRV-des
<https://www.siauliurajonas.lt/info/kursenu-miesto-vvg/>

Projektinių pasiūlymų teikimo kvietimas:

Tikslas – iš ateityje potencialių projektų pareiškėjų surinkti preliminarinius projektinių idėjų pasiūlymus, kurie rengiant Strategiją padėtų geriau įsivertinti Kuršėnų miesto organizacijų turimą potencialą vykdyti veiklas, kartu preliminariai įsivertinant reikalingų lėšų poreikį.

Skelbta:

<https://www.siauliurajonas.lt/info/kursenu-miesto-vvg/>; www.siauliuraj.lt.

Kuršėnų mieste veikiančios nevyriausybinės, bendruomeninės, biudžetinės organizacijos pateikė savo **projektines idėjas**. Išanalizavus gautas projektines idėjas ir anketinius apklausos duomenis nustatytas tikslas, uždaviniai ir veiksmai, kuriuos įgyvendinant bus siekiama Strategijoje išsikeltą tikslą – Kuršėnų miesto socialinę atskirtį (riziką) patiriančių darbingų gyventojų, marginalizuotų bendruomenių ir kitų socialiai pažeidžiamų grupių padidėjęs aktyvumas ir lygios galimybės dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, išplėtoti socialiniai verslai ir integracijos paslaugos, kuriant socialinę gerovę.

5. KURŠĖNŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1.TIKSLAS. Kuršėnų miesto socialinę atskirtį (riziką) patiriančių darbingų gyventojų, marginalizuotų bendruomenių ir kitų socialiai pažeidžiamų grupių padidėjęs aktyvumas ir lygios galimybės dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, išplėtoti socialiniai verslai ir integracijos paslaugos, kuriant socialinę gerovę.

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023–2029 m.
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	45601,62	210571,43	277316,07	123151,76	56407,12	713048,00
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	38744,70	51659,60	25829,80	12914,90	129149,00
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	8047,35	43996,96	58054,52	26290,87	12233,30	148623,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	141635,23	172035,64	94838,18	36641,15	445 150,20
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso tikslui:	0,00	0,00	53648,97	434948,32	559065,83	270110,61	118196,47	1435970,20

1.1 UŽDAVINYS - Sustiprinti Kuršėnų miesto darbingų gyventojų, ypatingai socialiai pažeidžiamų asmenų, aktyvią socialinę įtrauktį, padidinti lygias galimybes dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime.

[illegible]

turintiems jaunuoliams.		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	8667,00	11556,00	5778,00	2889,00	28890,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	25959,15	34612,20	17306,10	8653,05	86530,50
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	0,00	83739,15	111652,20	55826,10	27913,05	279130,50

1.1.3. Veiksmas. Vykdyti veikla užtikrinančias lygias galimybes migrantams, pabėgėliams, kitataučiams	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023–2029 m.
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	13124,16	17498,88	8749,44	4374,71	43747,19
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	2316,03	3088,04	1544,02	772,00	7720,09
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	6936,90	9249,20	4624,60	2312,29	23122,99
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	0,00	22377,09	29836,12	14918,06	7459,00	74590,27

1.1.4. Veiksmas. Įgyvendinti neformalias iniciatyvas stiprinant Kuršėnų miesto bendruomenės (gyventojų)	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023–2029 m.
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	61145,45	81527,26	40763,63	20381,81	203818,15
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	10790,37	14387,16	7193,58	3596,80	35967,91

		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	32320,00	43093,34	21546,67	10773,34	107733,35
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	0,00	104255,82	139007,76	69503,88	34751,95	347519,41

1.1.5. Veiksmas. Vykdyti veiklas darbingų 60 m. ir vyresnio amžiaus asmenų socialinio ir darbo aktyvumo didinimui	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023–2029 m.
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	14511,87	13597,92	16997,40	3399,47	0,00	48506,66
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	2560,92	2399,63	2999,54	599,91	0,00	8560,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	10251,80	12819,33	2567,53	0,00	25638,66
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	17072,79	26249,35	32816,27	6566,91	0,00	82705,32

1.1.6. Veiksmas. Ekonominio aktyvumo, darbinių įgūdžių ugdymo, verslumo skatinimas, ugdant verslumo įgūdžius ir teikiant	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023–2029 m.
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	45838,80	61118,40	30559,20	15279,60	152796,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	8089,20	10785,60	5392,80	2696,40	26964,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	24228,54	32304,72	16152,36	8076,18	80761,80

priemonės, reikalingas verslo pradžiai ir plėtrai		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		<i>Iš viso veiksmui:</i>	0,00	0,00	0,00	78156,54	104208,72	52104,36	26052,18	260521,80

1.2 UŽDAVINYS - sukurti naujų darbo vietų Kuršėnų mieste, teikti kompleksinę paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, užtikrinant marginalizuotų bendruomenių, migrantų, nepalankias sąlygas turinčių grupių socialinę ir ekonominę įtrauktį.									
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023–2029 m.
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	38744,70	51659,60	25829,80	12914,90	129149,00
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	6837,30	9116,40	4558,20	2279,10	22791,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	20478,87	27305,16	13652,58	6826,29	68262,90
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Iš viso uždaviniui:</i>	0,00	0,00	0,00	66060,87	88081,16	44040,58	22020,29	220202,90

1.2.1. Veiksmas. Skatinti ir teikti paramą socialinio verslo kūrimui ir plėtojimui, sprendžiant pažeidžiamų grupių	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Viso 2023-2029 m.
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	38744,70	51659,60	25829,80	12914,90	129149,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	6837,30	9116,40	4558,20	2279,10	22791,00

Iš viso lėšos vietos plėtros strategijai įgyvendinti su administravimu	1 634 134,18
Europos socialinis fondas +	713 048,00
Europos regioninės plėtros fondas	297 588,38
LR valstybės biudžetas	178 347,60
Savivaldybės biudžeto lėšos	445 150,20
Privačios lėšos	0,00

Strategijos įgyvendinimui prašomas skirti finansavimas	990 820,00
---	-------------------

Savivaldybės prisidėjimo procentas	31%
---	------------

Prisidėjimo privačiomis lėšomis procentas	0%
--	-----------

2. TIKSLAS - Kuršėnų miesto gyventojų, ypatingai socialinę atskirtį (riziką) patiriančių asmenų, geresnis pasirengimas veikti ekstremalių situacijų metu.				
	2027	2028	2029	Viso 2027–2030 m.

100 dalyvių (įskaitant visas tikslines grupes). Paramos lėšos (Europos socialinis fondas +, LR valstybės biudžetas): 1000 Eur/dalyviui (įskaitant visas tikslines grupes)		Europos socialinis fondas +	20 000,00	40 000,00	40 000,00	100 000,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	1052,63	2105,26	2105,27	5 263,16
		Privačios lėšos	-	-	-	-
		Iš viso tikslui:	105 263,16			
2.1. UŽDAVINYS - stiprinti Šiaulių miesto gyventojų, ypatingai socialinę atskirtį patiriančių asmenų, praktinius gebėjimus ir informuotumą veikti ekstremalių situacijų metu.						
100 dalyvių (įskaitant visas tikslines grupes). Paramos lėšos (Europos socialinis fondas +, LR valstybės biudžetas): 1000 Eur/1 dalyviui (įskaitant visas tikslines grupes) įskaitant 7 proc. netiesioginės išlaidos.		Europos socialinis fondas +	20 000,00	40 000,00	40 000,00	100 000,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	1052,63	2105,26	2105,27	5 263,16
		Privačios lėšos	-	-	-	-
		Iš viso uždaviniui:	105 263,16			
2.1.1. Organizuoti ir įgyvendinti gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais bei praktinių parengties įgūdžių ugdymą, vykdant edukacines ir prevencines programas, pritaikytas Šiaulių miesto gyventojams, ypač socialinę atskirtį (riziką) patiriantiems asmenims.	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	20 000,00	40 000,00	40 000,00	100 000,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	1052,63	2105,26	2105,27	5 263,16
		Privačios lėšos	-	-	-	-
		Iš viso veiksmui:	105 263,16			

Iš viso lėšos administravimui (2 tikslas)	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.	Iš viso:
--	---------	---------	---------	---------	---------	-----------------

Europos socialinis fondas +	1 615,00	6 460,00	6 460,00	4 845,00	1 6150,00	16 150,00
LR valstybės biudžetas	85,00	2584,00	170,00	170,00	85,00	850,00
						17000,00

Iš viso lėšos (2 tikslas) su administravimui	122 263,16
Europos socialinis fondas +	100 000,00
Europos regioninės plėtros fondas	16 150,00
LR valstybės biudžetas	850,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	5 263,16

2 tikslo įgyvendinimui prašomas skirti finansavimo procentas	95 %
---	-------------

Savivaldybės prisidėjimo procentas	5%
---	-----------

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

6.1. UŽ VEIKSMŲ, SKIRTŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJAI ĮGYVENDINTI, ATRANKĄ, STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMĄ IR STEBĖSENĄ ATSAKINGI KURŠĖNŲ M. VVG ORGANAI

Kuršėnų m. VVG atsakinga už parengtos VPS įgyvendinimą, koordinavimą ir stebėseną, t.y. už skaidrų ir kokybišką strategijos įgyvendinimą. Koordinavimo ir stebėsenos veiksmų tikslas – užtikrinti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį Kuršėnų miesto plėtrai. VVG organų ir darbuotojų atsakomybių sritys pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

VVG valdymo organas	Kuršėnų m. VVG visuotinis narių susirinkimas
Atsakomybės sritis	1) VPS ir jos pakeitimų tvirtinimas. 2) Kasmetinės ir galutinės VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos tvirtinimas. 3) Kuršėnų m. VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimas ir priežiūra. 4) Kuršėnų m. VVG vadovo rinkimas ir atšaukimas, jo atlyginimo nustatymas, pareiginių nuostatų patvirtinimas. 5) Kuršėnų m. VVG valdybos narių rinkimas ir atšaukimas. 6) Kuršėnų m. VVG revizoriaus rinkimas ar atšaukimas. 7) VVG administracinės struktūros ir darbuotojų pareigybių nustatymas, administracijos darbuotojų atlyginimų dydžių tvirtinimas.
VVG valdymo organas	Kuršėnų m. VVG valdyba
Atsakomybės sritis	1) VPS pakeitimo (-ų) inicijavimas. 2) Sprendimų dėl dalyvavimo projektinėse veiklose priėmimas. 3) Vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų tvirtinimas, jeigu VVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. 4) Priima sprendimus dėl ES lėšomis finansuojamų projektų atrankos vykdymo. 5) Kvietimų, teikti veiksmų projektus, dokumentų tvirtinimas. 6) Siūlomų finansuoti veiksmų projektų sąrašo tvirtinimas. 7) Sprendimų dėl dalyvavimo asocijuotų organizacijų veikloje priėmimas.
VVG valdymo organas	Kuršėnų m. VVG vadovas

Atsakomybės sritis	1) Kuršėnų m. VVG atitikimo vietos veiklos grupės tinkamumo požymiams įgyvendinimas ir koordinavimas. 2) VPS administravimo koordinavimas. 3) VPS ir jos pakeitimų teikimas tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. 4) Metinių ir galutinės VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų tvirtinimas. Informacijos apie VPS įgyvendinimą teikimas valdybai, visuotiniam narių susirinkimui ir asociacijos nariams. 5) VPS įgyvendinimo ataskaitų pateikimas kontroliuojančiajai institucijai. 6) VVG ir VPS buhalterinės apskaitos organizavimas pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą. 7) Darbuotojų priėmimas į darbą, sutarčių su jais sudarymas. 8) Vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimo koordinavimas. 9) Pateiktų vietos plėtros projektų vertinimo ir siūlomų finansuoti projektų sąrašų sudarymo koordinavimas. 10) Vietos plėtros projektų atrankos posėdžių organizavimas. 11) VPS numatytų stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimo duomenų registravimo ir apskaičiavimo koordinavimas. 12) Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos koordinavimas. 13) Sprendimų dėl viešųjų pirkimų atlikimo priėmimas. 14) Kuršėnų m. VVG atstovavimas asocijuotų organizacijų veiklose.
VVG darbuotojai	Kuršėnų m. VVG įdarbintas darbuotojas (-ai)
Atsakomybės sritis	1) VPS įgyvendinimo administravimas. 2) Vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimas. 3) Kvietimų teikti vietos plėtros projektus parengimas bei viešinimas. 4) Pateiktų vietos plėtros projektų vertinimo koordinavimas. 5) Siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašų sudarymas. 6) VPS įgyvendinimo metinių ir galutinės ataskaitų pildymas. 7) Pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių duomenų apskaičiavimas ir registravimas. 8) Vietos plėtros projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymas. 9) VPS administravimo, vykdymo ir stebėsenos veiklų viešinimas. 10) Viešųjų pirkimų dokumentų rengimas ir viešųjų pirkimų procedūrų atlikimas.

6.2. VPS VEIKSMŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ATRANKOS PROCEDŪROS

VPS veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atrankos procedūros (toliau – Procedūros) nustato projektų atrankos dokumentų parengimo, projektų vertinimo, sąrašų sudarymo, VPS stebėsenos, keitimo tvarką. Procedūros užtikrina Taisyklių 4.5. papunktyje (žr. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/324d68a056fa11edba0ded10be2fa21c?jfwid=-eel4y861q>) nurodytų principų (partnerystės ir atvirumo, lyčių lygybės, nediskriminavimo, jaunimo dalyvavimo) įgyvendinimą.

Įgyvendinant VPS, vadovaujantis VPS įgyvendinimo laikotarpiu (2023–2029 m.) galiojančiais teisės aktais ir kitais aktualiais dokumentais, bus parengtos ir Kuršėnų m. VVG valdyboje

patvirtintos VPS įgyvendinimui administruoti procedūros.

Rengiant VPS veiklą ir jų įgyvendinimo projektų vykdytojų atrankos procedūras bus vadovaujamosi Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2022 m. balandžio 22 d. įgyvendinimo sprendimu, kuriuo patvirtinama partnerystės sutartis su Lietuvos Respublika (apie nurodytą sprendimą Europos Komisija pranešė dokumentu Nr. C(2022)2427) su visais pakeitimais. 1.5.1 skyriuje nustatyta horizontaliuoju partnerystės principu, 1.5.2 skyriuje nustatyta horizontaliuoju vyrų ir moterų lygiu galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu ir Partnerystės sutarties 1.5.4 skyriuje nustatyta horizontaliuoju jaunimo principu. Tai yra, atrenkant Strategijos veiksmų įgyvendinančius projektų vykdytojus, vertinant pateiktų projektų veiklą veiksmingumą, inovatyvumą nebus daromas skirtumas tarp vyrų ar moterų, bus skatinamas dalyvauti projektų veiklose jaunimas iki 29 metų, bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ir pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos. Bus atsižvelgta į jaunimo grupių situaciją bei poreikius, bus suteiktos įvairioms socialinėms ir marginalizuotoms grupėms galimybės teikti projektus, juos įgyvendinti ir/ar dalyvauti jų veiklose.

Kuršėnų m. VVG, rengdama projektų atrankos dokumentus, gali konsultuotis su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Centrinę projektų valdymo agentūra (CPVA).

Procedūras sudarys šie skyriai:

I skyrius. Projektų atrankos dokumentų parengimas

Iki kvietimų projektų atrankai (toliau – Kvietimas), atsižvelgiant į VPS veiksmus, tikslinę grupę, suplanuotas lėšas bus rengiamas projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) ir parengti projektų atrankos kriterijai, nustatant ir jų vertinimo balus. Aprašą ir atrankos kriterijus, jų vertinimo balus tvirtins Kuršėnų m. VVG valdyba. Paskelbus Kvietimą ir projektų vertinimo etape, Aprašas ir atrankos kriterijai, jų vertinimo balai nekeičiami. Kvietime bus nurodyti: VPS veiksmas kuriam įgyvendinti skelbiamas Kvietimas; projektų atrankos kriterijai; vertinimo ir atrankos tvarka arba detali informacija, kur galima ją susipažinti; reikalavimai projektams ir jų pareiškėjams; paramos lėšos ir finansavimo šaltiniai, privalomos pareiškėjo ar kitos privačios lėšos, jei taikoma, Šiaulių rajono savivaldybės biudžeto lėšos; informacija apie planuojamus galimų pareiškėjų mokymus (mokymai organizuojami ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Kvietimo paskelbimo), konsultacijas; projektų pateikimo būdas ir teikimo laikotarpis, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 1 kalendorinis mėnuo nuo Kvietimo paskelbimo, išskyrus atvejus, kai dėl paskelbtos ekstremalios situacijos ar kitų, iš ankstonenumatytų aplinkybių nėra galimybės laikytis šio termino; kita informacija, kuri, Kuršėnų m. VVG nuomone, yra svarbi, siekiant užtikrinti skaidrią, interesų konflikto vengiančią, objektyvią, nediskriminuojančią, VPS nuostatas atitinkančią projektų atranką.

Kviečiant teikti projektus atrankai bus nurodoma, kad pareiškėjai (juridiniai asmenys), siekiantys gauti paramą, turės užtikrinti, kad projekte bus laikomasi lygių galimybių bei nediskriminavimo užtikrinimo principų ir bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai, susijusiai su lytimi, rase, etnine kilmė, religija ar tikėjimu, negalia, amžiumi ar seksualine orientacija. Visi pareiškėjai turės vienodas galimybes gauti paramą pagal VPS veiksmus.

II skyrius. Projektų vertinimas

Kuršėnų m. VVG pateikti projektai registruojami fiksuojant gavimo datą, laiką sekundžių tikslumu, suteikiamas registracijos numeris, nurodomas projekto pareiškėjas (juridinis asmuo), projekto pavadinimas.

Projektus vertins Kuršėnų m. VVG valdybos paskirti projektų vertintojai (toliau – Vertintojai). Kuršėnų m. VVG valdybos nariai negali būti skiriami Vertintojais. Prieš atlikdamas vertinimą,

Vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją. Kuršėnų m. VVG pirmininkas užtikrins, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant projektą nesukeltų interesų konflikto.

Projektai vertinami vadovaujantis Kvietime nurodytais atrankos kriterijais ir atrankos sąlygomis, taip pat Procedūrų ir Aprašo nuostatomis. Projektų vertintojai rengia ir Kuršėnų m. VVG valdybai teikia projektų vertinimo ataskaitas, kurios turi būti aiškios ir argumentuotos. Už projektų vertinimo ir vertinimo ataskaitų kokybę atsako Kuršėnų m. VVG vadovas. Projektų vertinimo metu Vertintojas gali atlikti projekto patikrą projekto pareiškėjo vietoje. Projektai vertinami dviem etapais: 1. Administracinės atitikties vertinimas: patikrinama, ar projekto paraiškoje visi laukai užpildyti, ar pridėti visi nurodyti dokumentai; 2. Naudos ir kokybės vertinimas atliekamas vadovaujantis Aprašu, Procedūromis ir Taisyklėmis. Kuršėnų m. VVG, atsižvelgdama į Vertintojų ataskaitoje pateiktą išvadą, sudaro į siūlomų finansuoti projektų sąrašą (toliau – Sąrašas). Bendra projektų, atrinktų konkrečiam VPS veiksmui įgyvendinti ir įtrauktų į Sąrašą, biudžeto paramos lėšų suma negali viršyti VPS atitinkamam veiksmui numatytos paramos ir Šiaulių rajono savivaldybės prisidėjimo lėšų sumos. Prisidėjimas nuosavomis ar kitomis privačiomis lėšomis turi būti ne mažesnis nurodytai lėšų sumai.

III skyrius. Sąrašų sudarymas

Kuršėnų m. VVG vadovo vadovaujama administracija, atsižvelgdama į Vertintojų ataskaitoje pateiktą vertinimo išvadą sudaro Sąrašą surinktų balų mažėjimo tvarka. Jeigu projektas surinko vienodą balų skaičių, pirmumas teikiamas anksčiau pagal datą ir laiką pateikusiam projektui. Jeigu Kuršėnų m. VVG nustato, kad visiems pagal Kvietimą pateiktiems ir tinkamiems projektams paramos lėšų nepakanka, sudaromas rezervinis sąrašas surinktų balų mažėjimo tvarka. Jeigu projektas surinko vienodą balų skaičių, pirmumas teikiamas anksčiau pagal datą ir laiką pateikusiam projektui.

Sąrašą ir rezervinį sąrašą tvirtina Kuršėnų m. VVG visuotinis narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš priimant sprendimus, kuriais tvirtinamas Sąrašas ir (ar) rezervinis sąrašas, kiekvienas Kuršėnų m. VVG sprendimo priėmimo dalyvaujantis asmuo (Kuršėnų m. VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti Kuršėnų m. VVG sprendimus dėl sąrašų sudarymo, keitimo, narys) turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą.

Kuršėnų m. VVG ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Sąrašo ar rezervinio sąrašo patvirtinimo dienos raštu informuoti visus pareiškėjus, pagal skelbtą Kvietimą pateikusius projektus, apie visus Kuršėnų m. VVG priimtus sprendimus, susijusius su jo (jų) projektu, nurodyma sprendimų priėmimo motyvus.

Kuršėnų m. VVG patvirtintas Sąrašas negali būti laikomas galutiniu sprendimu projektui skirti paramos lėšas. Galutinį sprendimą dėl projekto finansavimo priima Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Dėl Šiaulių rajono savivaldybės prisidėjimo lėšų projektams priima sprendimą Šiaulių rajono savivaldybės taryba.

IV skyrius. VPS stebėsenos tvarka

VPS stebėsenos tikslas – laiku identifikuoti projektų rengimo ir įgyvendinimo problemas, keliančias riziką VPS tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti (atlikti papildomas projektų rengėjų, vykdytojų gebėjimams stiprinti skirtas veiklas, keisti Sąrašą ir (ar) kt.). Už stebėseną atsakinga Kuršėnų m. VVG vadovo vadovaujama administracija ir Kuršėnų m. VVG valdyba. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija prižiūri kaip Kuršėnų m. VVG atlieka VPS stebėseną.

Kuršėnų m. VVG, atlikdama stebėseną, rinks, analizuos, sistemins faktinę informaciją: dalyvaus projektų vykdytojų renginiuose, bendraus su paslaugų teikėjais, tiksline grupe, atliks

projektų pažangos ir kokybės vertinimą, analizuos faktinę eigą, pažangą, atliks kiekybinį ir kokybinį palyginimą su VPS numatytais uždaviniais, veiksmais, rezultatais, stebėsenos rodikliais, finansiniame veiksmų plane suplanuotomis lėšomis ir kt.

Kuršėnų VVG stebėsenos rezultatus pateiks metinėse VPS įgyvendinimo ataskaitose, kurios rengiamos vieną kartą per kalendorinius metus. Ataskaitas tvirtins Kuršėnų VVG visuotinis narių susirinkimas. Ataskaitos bus patalpintos Kuršėnų m. VVG interneto svetainėje, viešinama Kuršėnų m. VVG steigėjų, socialinių partnerių interneto svetainėse ir/arba facebook paskyroje. Ataskaitos bus teikiamos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Įgyvendinus paskutinį VPS veiksmą, Kuršėnų m. VVG parengs galutinę ataskaitą, kurią tvirtins Kuršėnų m. VVG visuotinis narių susirinkimas, ir pateiks ją Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Duomenys metinėms ir galutinei ataskaitai bus gaunami iš ataskaitų, kurias teiks pareiškėjai. Efekto rodikliai bus gaunami iš Lietuvos statistikos departamento.

VPS įgyvendinimo metu bus parengta VPS stebėsenos tvarka, užtikrinanti, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir ši informacija būtų pateikiama Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir viešinama ne rečiau kaip kartą per metus.

VI skyrius. VPS keitimo procedūra

VPS esminį arba neesminį keitimą gali inicijuoti Kuršėnų m. VVG ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Kuršėnų m. VVG gali keisti VPS kai:

- būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių rengimą, įgyvendinimą, vietos plėtros strategijoms įgyvendinti ir (ar) vietos plėtros strategijų įgyvendinimui administruoti skirtų projektų finansavimo sąlygas, reikalavimų;
- VPS įgyvendinimo teritorijoje įvykus ekonominiams, socialiniams ir (ar) demografiniams pokyčiams, dėl kurių pasikeitė VPS įgyvendinimo teritorijos vystymosi poreikiai ir galimybės;
- esant VPS įgyvendinimo ar įgyvendinimo administravimo sunkumų, dėl kurių kyla rizika neįgyvendinti VPS uždavinių, veiksmų, nepasiekti VPS įgyvendinimo stebėsenos rodikliai ir ar tinkamai neatlikti Kuršėnų m. VVG nustatytų pareigų;
- siekiant atsižvelgti į VPS įgyvendinimo vertinimo išvadas ir rekomendacijas.

VVG valdyba, apsvarsčiusi pateiktą VPS stebėsenos medžiagą, turi teisę priimti arba nepriimti sprendimą siūlyti keisti VPS. Kuršėnų m. VVG vadovas parengęs Kuršėnų m. VVG valdybos siūlytus VPS pakeitimus teikia juos tvirtinti Kuršėnų m. VVG visuotiniam narių susirinkimui. Kuršėnų m. VVG visuotinis narių susirinkimas turi teisę teikti pastabas pateiktam VPS pakeitimo projektui. Susirinkimui patvirtinus VPS pakeitimus, Kuršėnų m. VVG vadovas raštu derina VPS keitimą su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Vykdamas esminį VPS keitimą Kuršėnų m. VVG turi vykdyti konsultacijas su Kuršėnų m. gyventojais dėl planuojamų VPS pakeitimų. Jeigu inicijuojamu VPS pakeitimu keičiami VPS tikslai, uždaviniai, VPS pakeitimai turi būti pristatomi Šiaulių regiono plėtros tarybai ir gaunama Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu patvirtintą išvadą, kad atlikus inicijuojamus VPS pakeitimus VPS ir toliau atitiks Šiaulių regiono plėtros plano prioritetus, tikslus, uždavinius. Jeigu inicijuojamu VPS pakeitimu didinama VPS įgyvendinti numatyta Šiaulių rajono savivaldybės biudžeto lėšų suma, turi būti gaunamas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimas inicijuojamam VPS keitimui.

Igyvendinant VPS bus siekiama kuo didesne apimtimi įtraukti ir paskatinti jaunos asmenis aktyviai dalyvauti tiek įgyvendinant projektus, tiek administruojant VPS įgyvendinimą, Organizuojant Kuršėnų m. VVG valdymo organo – Kuršėnų m. VVG valdybos darbą bus užtikrintas lygiateisis jaunų asmenų dalyvavimas bei jaunimo interesų atstovavimas, proporcingas lyčių atstovavimas.

Partnerystės stiprinimui bus užtikrinamas partnerių įtraukimas į visus VPS įgyvendinimo etapus. Bus teikiama visa su VPS įgyvendinimu svarbi, aktuali informacija efektyviam dalyvavimui visuose procesuose. Tokiu būdu bus užkirstas kelias interesų konfliktui, užtikrinamas VPS įgyvendinimo skaidrumas, efektyvumas ir racionalus lėšų panaudojimas užtikrinant socialinę atskirtį patiriančių asmenų, mažiau galimybių turinčio jaunimo, darbingų 60 m. ir vyresnio amžiaus asmenų, migrantų, pabėgėlių, kitataučių, marginalizuotų grupių asmenų, jauno verslo subjektų lygių galimybių dalyvauti darbo rinkoje, visuomenės gyvenime, didinant jų socialinę ir ekonominę įtrauktį. Pasiekti rezultatai prisidės prie 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 ir 4.9 konkrečių uždavinių rezultato rodiklių pasiekimo, prie Šiaulių rajono plėtros strategijos, 2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros plano tikslų įgyvendinimo.